

LOCUS

NAROČNIK

ICRA Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija d.o.o.

Mestni trg 1 | 5280 Idrija

REGIONALNI PROSTORSKI PLAN

GORIŠKA REGIJA

Pregled izhodiščnih gradiv in zasnova vsebine RPP

IZVAJALEC

LOCUS prostorske informacijske rešitve d.o.o.

Ljubljanska cesta 76 | 1230 Domžale

Nova Gorica, julij 2025

LOCUS

PROSTORSKI AKT

Regionalni prostorski plan

NAZIV PROSTORSKEGA AKTA

Regionalni prostorski plan Goriške razvojne regije

FAZA

1. faza: Pregled izhodiščnih gradiv in zasnova vsebine RPP

GRADIVO

Poročilo prve faze

NAROČNIK

ICRA Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija d.o.o.

ŠTEVILKA PROJEKTA

2274

IZDELOVALEC

Locus d.o.o., Ljubljanska cesta 76, 1230 Domžale

VODJA PROJEKTA

Maja Šinigoj, univ. dipl. inž. arh.

STROKOVNA SKUPINA

Nina Uršič, dipl. inž. kraj. arh.
Dr. Miha Konjar, univ.dipl.inž.geod.
Leon Kobetič, univ. dipl. inž. grad.
Nina Lipušček, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Žiga Smrekar, mag. geog.
Petra Orozel, mag. prost. načrt.
Andrej Podjed, gr.teh.
Kristina Korošec, dipl.

DATUM

Nova Gorica, avgust 2025

KAZALO

KAZALO	5
1 UVOD	7
2 PREGLED IZHODIŠČNIH GRADIV	8
2.1 Določbe ZUreP-3 glede regionalnega prostorskega planiranja	8
2.2 Usmeritve SPRS za Goriško razvojno regijo	9
2.3 Izhodišča za pripravo RPP	12
2.4 Pregled načrtovanja prostorskega razvoja na območju Goriške regije	18
2.4.1 Seznam veljavnih državnih prostorskih načrtov v Goriški razvojni regiji in državnih prostorskih načrtov v postopku priprave	18
2.4.2 Pregled veljavnih OPN in OPN ali SD OPN v pripravi v občinah Goriške razvojne regije	19
2.5 Podrobnejše usmeritve resorjev za posamezno področje za Goriško regijo	25
2.6 Strokovne podlage za pripravo RPP	26
2.6.1 Regionalni razvojni program Goriške regije za obdobje 2021-2027	26
2.6.2 Analiza stanja v prostoru in razvojnih potreb z določitvijo usmeritev za razvoj	30
3 ZASNOVA VSEBINE RPP	48
3.1 Predlog procesa priprave RPP in načrta vključevanja deležnikov	48
3.2 Predlog vsebin in načina njihove obravnave v RPP za Goriško razvojno regijo	49
3.2.1 Uvod	49
3.2.2 Cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja regije	53

1 UVOD

Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 –ZDU-10, 78/23 –ZUNPEOVE, 95/23 –ZIUOPZP in 23/24; v nadaljevanju ZUreP-3) določa, da morajo razvojne regije pripraviti in sprejeti regionalni prostorski plan (v nadaljevanju RPP) za območje razvojne regije do konca leta 2026 oziroma do 1. 1. 2027.

RPP je prostorski strateški akt, s katerim se država in občine na podlagi Strategije prostorskega razvoja Slovenije do leta 2050 (Resolucija o strategiji prostorskega razvoja Slovenije; Uradni list RS, št. 72/2023; v nadaljevanju ReSPRS50), njenih akcijskih programov, drugih razvojnih aktov države in razvojnih ciljev EU dogovorijo in uskladijo o prostorskem razvoju razvojne regije in določijo bistvene razvojne priložnosti in usmeritve za razvojne in prostorske dokumente. S pripravo RPP se uresničuje načelo usklajevanja interesov in sodelovanja državne in občinske ravni. V okviru izdelave RPP se morajo država (resorji) in občine dogovoriti in uskladiti o zasnovah prostorskih ureditev na območju posamezne razvojne regije, dogovorjene rešitve pa morajo upoštevati pri nadaljnjem načrtovanju in pri izvedbi načrtovanih prostorskih ureditev. Občine se morajo dogovoriti glede zasnov posameznih ureditev lokalnega pomena, ki segajo v območje več občin ali vplivajo na razvoj več občin, državni resorji pa morajo uskladiti zasnove prostorskih ureditev državnega pomena.

Prva faza priprave obsega pregled izhodiščnih gradiv in zasnovo vsebine RPP. Kot izhodiščna gradiva so opredeljena naslednja gradiva:

1. določbe ZUreP-3 glede regionalnega prostorskega planiranja;
2. Izhodišča za pripravo Regionalnega prostorskega plana za Goriško razvojno regijo;
3. Navodilo o vsebini, obliki in načinu priprave RPP (izdelal Urbanistični inštitut Republike Slovenije, 15. 9. 2023);
4. Usmeritve za izvajanje SPRS 2050 za regionalne prostorske plane na regionalni ravni (vsebine za Goriško razvojno regijo) (izdelal dr. Jani Kozina, GIAM, ZRC SAZU, november 2023);
5. Kartografski izris Prikaza stanja prostora za Goriško regijo (izdelal Urbanistični inštitut Republike Slovenije november 2024);
6. Strokovno podlago, v kateri se na podlagi analize stanja v prostoru in razvojnih potreb določijo usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture« (izdelal Urbanistični inštitut Republike Slovenije s sodelavci ACER, LUZ in LOCUS, marec 2024);
7. Urbanistično zasnovo (UZ) za RPP z elementi krajinske zasnove, ki bo izdelana za širše mestno območja po ReSPRS50 za Goriško širše mestno območje z Brdi in zahodnim delom Vipavske doline ter čezmejno z Italijo (v izdelavi);
8. Krajinsko zasnovo (KZ) za RPP za Dolino Soče in Nadiže (v izdelavi)
9. Rezultat raziskave CRP: Nadgradnja metodologije določanja območij nacionalne prepoznavnosti krajine, končno poročilo (izdelal Acer Novo mesto, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, marec 2020).
10. Vse razpoložljive strokovne podlage in druga gradiva relevantna za RPP, ki jih zagotovijo resorji in pripravljavec RPP.

Ugotovitve in usmeritve izdelanih strokovnih podlag bodo v fazi osnutkov strokovnih podlag ustrezno upoštevane v pripravi regionalnega prostorskega plana. Pri razmisleku o zasnovi vsebine in procesa priprave RPP za Goriško regijo so bile evidentirane tiste vsebine, ki bodo podrobneje obravnavane skozi pripravo teh strokovnih podlag, proces priprave je torej povezan s samim procesom priprave regionalnega prostorskega plana.

Dodatno so bili v fazi pregleda izhodiščnih gradiv pregledani tudi strateški deli občinskih prostorskih aktov vseh občin v regiji s fokusom na regionalno pomembnih vsebinah. Povzetki so predstavljeni v naslednjem poglavju in bodo eno izmed izhodišč za nadaljnjo komunikacijo z občinami (ožje delovne skupine).

2 PREGLED IZHODIŠČNIH GRADIV

2.1 Določbe ZUreP-3 glede regionalnega prostorskega planiranja

V ZUreP-3 je opredeljeno, da je Regionalni prostorski plan je prostorski strateški akt, s katerim se država in občine na podlagi Strategije, njenega akcijskega programa, drugih državnih razvojnih dokumentov in razvojnih ciljev EU in družbeno-gospodarskih razvojnih potreb lokalnih skupnosti dogovorijo in uskladijo o prostorskem razvoju posamezne razvojne regije ter določijo bistvene razvojne priložnosti.

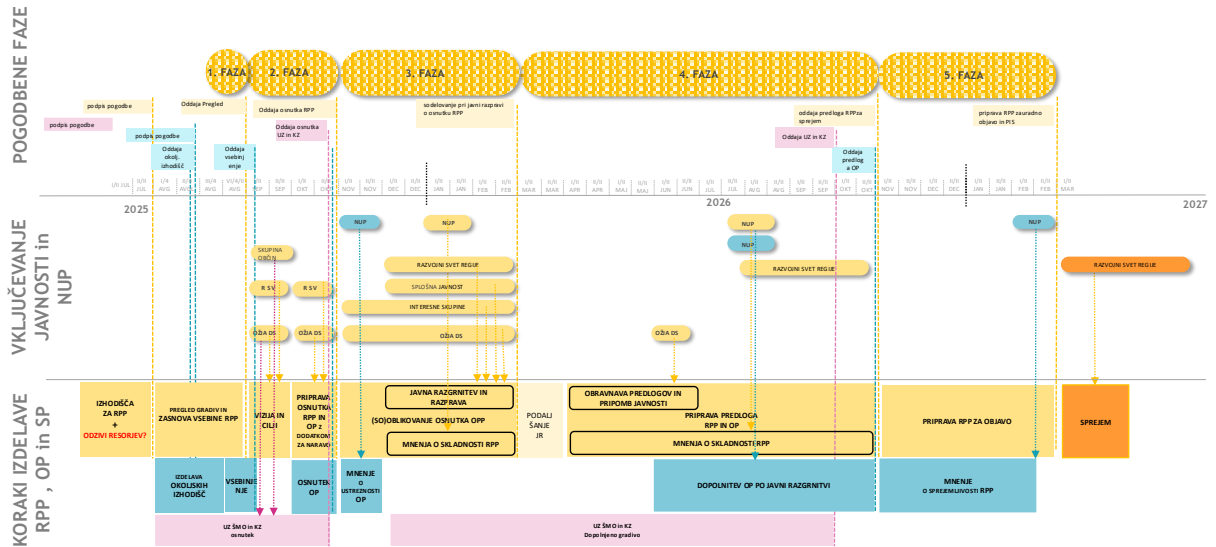
V regionalnem prostorskem planu se uskladijo in določijo:

- cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja,
- mesta, druga urbana naselja in morebitna druga naselja, ki so pomembna za razvoj regije. Določi se jim vloga in okvirna območja za njihov dolgoročni razvoj,
- širša mestna območja,
- zasnova omrežij družbene infrastrukture,
- zasnova omrežij gospodarske javne infrastrukture,
- zasnova stanovanjskih območij,
- prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, pomembnih za regijo,
- zasnova zelenega sistema regije,
- povezave s sosednjimi območji.

V regionalnih planih se uskladijo zasnove prostorskih ureditev državnega pomena tako, da se opravita vsaj predhodno vrednotenje in utemeljitev mogočih variant, opredelijo se predlogi izvedljivih variant in predložijo usmeritve za njihovo prostorsko načrtovanje. Med slednje spadajo:

- prostorske ureditve, neposredno namenjene opravljanju lokalnih gospodarskih javnih služb s področja varstva okolja,
- prednostna razvojna območja za gospodarsko oskrbo,
- prednostna območja za gospodarski razvoj, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 10ha uporabne površine
- večja nakupovalna središča, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 5.000 m² bruto tlorisne površine,
- infrastrukturna vozlišča in prostorske ureditve, namenjene urejanju skupnega javnega potniškega prometa,
- območja za objekte pomembnejše družbene infrastrukture,
- prednostna območja za razvoj turizma.

Uporabljene okrajšave:
 DS - delovna skupina
 OP - okoljsko poročilo
 RPP - regionalni prostorski plan
 NUP - nosilci urejanja prostora

Shema 1: Predvideno časovno sosledje priprave posameznih faz in njihovo medsebojno navezavo.

2.2 Usmeritve SPRS za Goriško razvojno regijo

Med usmeritvami je zapisanih nekaj splošnih dejstev, značilnosti regije: Predvsem glede koncentracije prebivalstva v nižinskih predelih in razpršena poselitve v težje dostopnih hribovitih območjih.

Goriška je izrazito obmejna regija. Čezmejna gospodarska, družbena in kulturna povezanost izboljšuje prometno dostopnost, oblikovanje čezmejnih storitev in turističnih proizvodov, izrazito čezmejno sodelovanje je prepoznati na urbanem območju Gorica (I) – Nova Gorica (vključujoč Šempeter pri Gorici in Vrtojbo). Razvojni potencial predstavlja tudi izboljšana prometna povezava Nova Gorica – Postojna.

Usmeritve za razvoj mest, drugih urbanih naselij in drugih naselij, pomembnih za razvoj regije

Naselja s statusom mesta in druga urbana naselja Goriške razvojne regije so skladno z merili ReSPRS50:

- Nova Gorica (status mesta)
- Tolmin (status mesta)
- Idrija (status mesta)
- Ajdovščina (status mesta)
- Šempeter pri Gorici (status mesta)
- Bovec (status mesta)
- Solkan (drugo urbano naselja)
- Kromberk (drugo urbano naselja)
- Vrtojba (drugo urbano naselja)

Nova Gorica se skupaj s **Šempetrom pri Gorici** in **Vrtojbo** razvija kot središče druge ravni s pomembno vlogo v čezmejnem prostoru, mesto skupaj z Gorico (I) sestavlja čezmejno območje z več kot 70.000 prebivalci. Postopno združevanje Nove Gorice in Gorice (I) zagotavlja mestu Nova Gorica konkurenčno vlogo v čezmejnem prostoru. Nova Gorica se razvija kot upravno, storitveno, kulturno in izobraževalno središče, ki zagotavlja dostopnost storitev v velikem funkcijskem zaledju severne Primorske.

Tolmin in **Idrija** se razvijata v središče tretje ravni z razvojem storitvenih oskrbovalnih in drugih dejavnosti (storitve splošnega in splošnega gospodarskega pomena) za oskrbo prebivalcev teh in gravitacijskih zaledjih središč, ki so zaradi lege v prostoru oddaljena od glavnih prometnih koridorjev.

Ajdovščina predstavlja središče četrte ravni, ki zagotavlja zdravstveno oskrbo primarne ravni in teritorialno organizacijo državne uprave.

Naselja **Šempeter pri Gorici**, **Bovec**, **Solkan**, **Kromberk** in **Vrtojba** zagotavljajo osnovno šolo, primarno zdravstveno oskrbo in spodbujajo gospodarsko dejavnost v regiji.

Usmeritve za razvoj družbene infrastrukture

Gospodarsko in kulturno središče regije je Nova Gorica z razvejano družbeno infrastrukturo za izobraževanje in vzgojno varstveno dejavnost na vseh ravneh, sekundarno in terciarno zdravstveno oskrbo ter druge kulturne, izobraževalne, športne, upravne in storitvene dejavnosti.

Skladno s policentričnim urbanim sistemom se družbena infrastruktura za opravljanje funkcij naselij višje ravni razvija tudi v naseljih, ki opravljajo vlogo tretje in četrte ravni, kot so Tolmin, Idrija in Ajdovščina. Tam je zagotovljena družbena infrastruktura primarne in sekundarne ravni zdravstvene oskrbe, visokošolsko izobraževanje, sodne institucije ter teritorialne organizacije (decentralizirane) državne uprave, specializirano socialno varstvo ter javne raziskovalne institucije.

Ena iz med značilnosti Goriške razvojne regije je zmanjševanje števila prebivalcev na težko dostopnih hribovitih območjih in preseljevanje le-teh v večja naselja v dolini. Regija razvija inovativne in prilagojene rešitve ter ukrepe, ki prebivalcem omogočajo boljši dostop javnih in drugih storitev, predvsem na področju osnovnih vzgojno-izobraževalnih, zdravstvenih in lokalnih javnoupornih funkcij. Načrtovanje družbene infrastrukture lokalnega pomena prispeva k blaženju izseljevanja iz odmaknjenih gorskih in obmejnih območij, to velja zlasti za Bovec, ki je precej oddaljen od središč višje ravni.

Čezmejno sodelovanje Goriške razvojne regije se bo krepijo z izvajanjem javnih storitev in usklajevanjem prostorskega in urbanega razvoja oz. pri vseh dejavnostih, kjer obstaja skupno zanimanje na obeh straneh meje. Podpira se nadaljnji razvoj evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EGTC/EZTS GO), v katerem sodelujejo Gorica (I), Nova Gorica, Šempeter pri Gorici in Vrtojba.

Usmeritve za razvoj gospodarske javne infrastrukture

V južnem delu Vipavske doline poteka glavna razvoja os. Druge pomembne funkcionalne osi so:

- Dolina reke Soče
- Povezava z Gorenjsko in Osrednjeslovensko razvojno regijo prek Cerknega (4. razvoja os)
- Povezava s Primorsko-notranjsko regijo prek Idrije
- Povezava z Gorenjsko in Obalno-kraško statistično regijo z železniško progo regionalnega pomena

Regionalna povezava z železniško progo omogoča posredno povezavo na jedrno EU prometno omrežje. Stremi se k posodobitvi in krepitvi zlasti javnega potniškega železniškega prometa na vseh progah v regiji, vzporedno pa posodablja tudi obstoječa cestna infrastruktura.

V mestu Nova Gorica, ki predstavlja vstopno točko v regijo, se razvija in krepi osrednji potniški intermodalni terminal s povezovanjem železniškega potniškega prometa in cestnega javnega potniškega prometa.

Z navezavo s Šempetrom pri Gorici in Vrtojbo se krepi osrednje gospodarsko območje z razvojem večje gospodarske cone, predmet oblikovanja je tudi gospodarska cona Ajdovščina. Obe lokaciji izkoriščata bližino cestne navezave in železnice. V planu je tudi prenova, tehnološka nadgradnja in okoljska prilagoditev obstoječih hidroelektrarn na Soči.

Upošteva se veljavni DPA in DPA v pripravi: seznam veljavnih DPA na območju Goriške razvojne regije in seznam DPA v pripravi na območju Goriške razvojne regije.

Usmeritve za razvoj prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo

Na območju Goriške razvojne regije se stanovanjsko oskrbo prednostno usmerja v urbana naselja, opredeljena kot najprimernejša PROSO: **Nova Gorica**, **Ajdovščina**, **Šempeter pri Gorici**, **Solkan**, **Kromberk**, **Vrtojba**, **Tolmin**, **Bovec**, **Cerkno** in **Idrija**.

Usmeritve za prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, ki so pomembna za razvojne regije

Prednostna območja s koncentracijo gospodarskih dejavnosti zagotavljajo potrebe več lokalnih skupnosti hkrati in koncentrirajo razvojni potencial regije. Prednostno se teži k prenovi in oživitvi razvrednotenih območij z ustrežno namensko rabo. Kot FDO najbolj izstopajo industrijske in obrtne dejavnosti ter pridobivanje mineralnih surovin, teh območij je največ v Novi Gorici t bližnje okolico, Idriji, Ajdovščini, Anhovem in Tolminu. V Novi Gorici je potrebno preveriti potencial za razvoj mednarodno pomembnega gospodarskega območja za domača in tuja podjetja. Potrebno je vlagati v komunalno opremljanje stavbnih zemljišč, s tem bi se spodbujalo zgoščevanje gospodarskih dejavnosti, kar bi spodbujalo razvoj prednostnih območij.

Turistični razvojni potencial regije predstavljajo območja Julijskih Alp, Krasa, Goriških in Vipavskih brd, Cerkljanskega in Idrijskega. Prostorski potenciali ohranjajo in krepijo stara mestna jedra (Idrija, Ajdovščina in Tolmin). Nadaljnji razvoj se osredotoča na razbremenjevanje, prenavo in ponovno uporabo obstoječih turističnih kapacitet z večanjem kakovosti nastanitve, storitev in programov, zmanjševanje rabe vode in odpadkov ter izboljšanje infrastrukture za trajnostno mobilnost in dostopnost z javnimi prevoznimi sredstvi. Fokus je na območjih, kjer je že zagotovljena ključna turistična infrastruktura na podlagi opredelitve turističnih destinacij v Strategiji turizma.

Preplet, prepoznavanje in varovanje krajinskih in arhitekturnih ter urbanističnih krajin alpske, predalpske, kraške in primorske, na majhnem prostoru predstavlja razvojni potencial kot pomembna vsebina razvojnih dokumentov na regionalni ravni. Med zavarovana območja se uvršča del Triglavskega narodnega parka in krajinski parki: Južni in zahodni obronki Nanosa, Južni obronki Trnovskega gozda in Zgornja Idrija, ki so pomembni del zelenega sistema in varstva narave ter ekološke povezljivosti.

Potencialno kmetijska območja predstavljajo Vipavska dolina ob zagotavljanju ustreznih namakalnih sistemov in Goriška brda. Podpira se gospodarska in družbena vloga kmetijstva pri zagotavljanju vitalnosti in poseljenosti podeželja na gorskih in obmejnih območjih.

Usmeritve za opredelitev zelenih sistemov razvojnih regij

Strukturo zelenega sistema Goriške razvojne regije tvori primarna vodni sistem reke Soče, Vipave in Idrijce s pritoki in navezavo na sistem območij Natura 2000. Na obravnavano območje razvojne regije sega prek 30 takih območij med drugimi: Julijske Alpe, Trnovski gozd, Nanos, Kras, Dolina Branice, Kobariški Stol, Planja, Breginjski kot, Dolina Vipave. Na območju Natura 2000 se ohranja ugodno stanje habitatov, na območju regije se zagotavlja ekološko povezanost zelenega sistema z ohranitvijo obstoječih krajinskih prvin ali njihovo ponovno vzpostavitev. Ekološko in krajinsko posebnega pomena so robovi kraških planot Trnovskega gozda ter pobočja in robovi Sabotina, Matajurja in Kobariškega Atola, predela med Bovcem Podbrdom, Kanina in Rombona ter Mangarta, ter druga visokogorska območja, ki predstavljajo občutljiva območja za ujede in se jih ohranja kot odprti prostor, pomembne so tudi odprte površine med Krasom in Banjšicami ter Vipavskimi Brdi in Trnovskim gozdom. V urbanih naseljih se za rekreacijo koristi kmetijske in gozdne površine.

V regionalnem prostorskem planu se zagotovi prostorsko povezanost zelenega sistema regije s podobnimi območji na čezmejni ravni (npr. visokogorski in dolinski predeli ob meji z Italijo) ter usklajevanje zelenega sistema regije s sosednjimi razvojnimi regijami Gorenjsko, Osrednjeslovensko in Obalno-kraško.

Usmeritve za povezave s sosednjimi območji

Goriška razvojna regija naj s sosednjimi območji oziroma razvojnimi regijami sodeluje in se povezuje:

- pri opredelitvi zelenih sistemov na regionalni in čezmejni ravni,
- usklajevanju razvoja družbene infrastrukture ter gospodarske javne infrastrukture na področju okolja in prometa;
- pri usklajevanju razvoju turizma;
- pri usklajevanju ustanavljanja in upravljanja zavarovanih območij;

S sosednjimi območji na čezmejni ravni naj razvojna regija sodeluje in se povezuje pri:

- usklajevanju razvoja čezmejnega urbanega območja Nova Gorica-Gorica (I) za izboljšanje kakovost življenja v čezmejno spojenem urbanem območju, krepitev čezmejnega vpliva slovenskega obmejnega območja in prispevka k uravnoveženju vpliva sosednjih mest na čezmejni ravni;

- reševanju razvojnih izzivov na čezmejnih, hribovitih in gorskih območjih, ki demografsko in gospodarsko stagnirajo ali nazadujejo (npr. v Zgornjem Posočju in na Brkinih)

2.3 Izhodišča za pripravo RPP

V poglavju je pripravljen pregled ključnih vsebin pripravljenih Izhodišč za pripravo regionalnega prostorskega plana za Goriško razvojno regijo, ki so bila sprejeta februarja 2025. Fokus je povzeti zlasti ključne izzive in razvojne cilje regije. Shematski prikaz je narejen predvsem z vidika nadaljnjega povezovanja posameznih izzivov, prepletanja vsebin, ki pa bo narejen naknadno.

Povzetki narejeni na podlagi podrobnega pregleda izhodišč so podani v Poglavju 3.2 Predlog vsebin in načina njihove obravnave v RPP za Goriško razvojno regijo.

IZHODIŠČA

Mesta in druga urbana naselja in morebitna druga naselja, ki so pomembna za razvoj regije											
	<table border="1"> <tr> <td><u>II. raven</u></td> <td>Nova Gorica</td> </tr> <tr> <td><u>III. raven</u></td> <td>Tolmin; Idrija</td> </tr> <tr> <td><u>IV. raven</u></td> <td>Ajdovščina</td> </tr> <tr> <td><u>Druga urbana naselja</u></td> <td>Bovec, Vrtojba, Solkan</td> </tr> <tr> <td><u>Lokalno središče</u></td> <td>Šempeter pri Gorici</td> </tr> </table>	<u>II. raven</u>	Nova Gorica	<u>III. raven</u>	Tolmin; Idrija	<u>IV. raven</u>	Ajdovščina	<u>Druga urbana naselja</u>	Bovec, Vrtojba, Solkan	<u>Lokalno središče</u>	Šempeter pri Gorici
<u>II. raven</u>	Nova Gorica										
<u>III. raven</u>	Tolmin; Idrija										
<u>IV. raven</u>	Ajdovščina										
<u>Druga urbana naselja</u>	Bovec, Vrtojba, Solkan										
<u>Lokalno središče</u>	Šempeter pri Gorici										
<i>USMERITVE</i>	<ul style="list-style-type: none"> • enakovredno sodelovanje s čezmejnimi območji – Nova Gorica • krepitev pomena kot regionalnega prometnega vozlišča – Nova Gorica • razvoj v smeri močnega gospodarskega, izobraževalno-raziskovalnega in kulturnega središča na zahodni meji – Nova Gorica • razvoj živinoreje – Tolmin • razvoj industrije v preteklosti, danes osredotočenost na razvoj turizma – Tolmin • razvoj gospodarskih in turističnih dejavnosti – Idrija • pomembno gospodarsko središče, temelj so industrija, tehnologija, kmetijstvo, turizem – Ajdovščina • določitev drugih pomembnih naselji za ohranitev poseljenosti regije 										
<i>KLJUČNI IZZIV</i>	<p>Določiti in preveriti vlogo naselij, ki so pomembna za razvoj regije</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelitev vloge regionalno pomembnih in drugih naselij za razvoj regije • prepoznavanje vloge središč in drugih urbanih naselij za policentrični razvoj v odnosu do države in čezmejnem značaju regije • skrb za obstoj podeželja • preveritev sprememb načrtovanega ranga naselij Ajdovščina in Nova Gorica • omrežje subregionalnih središč, predvsem za ohranjanje poselitve – Bovec in Cerklje 										

Širše mestno območje - ŠMO	
<i>USMERITVE</i>	<ul style="list-style-type: none"> • oblikovanje simetričnega in učinkovitega čezmejnega urbanega območja (NG-GO-Ronki-Tržič-Ajdovščina) • razvoj regijskega središča kot upravno, storitveno, kulturno in izobraževalno središče • enakovredna in konkurenčna vloga Nove Gorice v čezmejnem urbanem območju (NG-GO) • izboljšanje prometne in javne infrastrukturne povezave z Ajdovščino in spodnjo Vipavsko dolino • sodelovanje s slovensko manjšino v goriški pokrajini za reševanje prostorskih izzivov

KLJUČNI IZZIV	Opredelitev obsega območja ŠMO prek strokovne podlage (UZ) in opredelitev funkcij naselij v ŠMO
----------------------	--

Zasnova omrežij družbene infrastrukture	
USMERITVE	<ul style="list-style-type: none"> • krepitev povezav oddaljenih območji s središči in vzpostavitev dodatnih lokacij javnih storitev ali mobilnih enot za enakomernjšo dostopnost do ključne infrastrukture • nadgradnja srednješolskih in univerzitetnih družbenih infrastruktur v regionalnem središču za vzpostavitev ustreznega izobraževalnega ekosistema
KLJUČNI IZZIV	<p>Primerna razporejenost funkcij z načrtovanim decentraliziranim omrežjem naselij države in regije</p> <ul style="list-style-type: none"> • enakomerna razporeditev funkcij skladnost predlaganim načrtovanim rangom naselij, povezan prenos služb državne javne uprave, zavodov...na regijo za krepitev regionalnih središč in subregionalnih centrov • podhranjenost subregionalnih središč in regionalnega središča <p>Izboljšati dostopnost do storitev družbene infrastrukture</p> <ul style="list-style-type: none"> • izboljšati dostopnost do družbene infrastrukture skladno z načrtom omrežja naselij in njihove vloge – prednostno oddaljeni in hriboviti predeli

Zasnova omrežij gospodarske javne infrastrukture	
USMERITVE	<ul style="list-style-type: none"> • gradnja manjših čistilnih naprav za lokalna območja s tveganje onesnaževanja vodnih virov (vodotokov in podtalnice) • uvedba ločenega zbiranja odpadkov in njihova ponovna uporaba • izboljšanje povezljivosti regije in modernizacija prometne infrastrukture • optimizacija JPP, predvsem v turistični sezoni • izboljšanje in širitev odsekov kolesarske državne in regionalne mreže • nadgradnja neustrezno zavarovanih vodnih virov pitne vode s strani države • usklajevanje proizvodnje električne energije z varstvom okolja, spremljanje vplivov na rečne ekosisteme, usklajevanje hidroenergetskih projektov z rekreacijo in turizmom • spodbujanje postavitve sončnih elektrarn • usmerjanje razvoja energetike skladno s cilji Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN) • povečanje deleža obnovljivih virov energije (OVE), zagotavljanje trajnostnega upravljanja z naravnimi viri • optimizacija rabe energije v vseh sektorjih • integracija vodikove ekonomije za učinkovitejšo izrabo nestanovitnih obnovljivih virov energije in izboljšanje stabilnosti elektroenergetske infrastrukture
KLJUČNI IZZIVI	<p>Vzpostavitev regijskega energetskega koncepta</p> <ul style="list-style-type: none"> • povezava lokalne energetske strategije z nacionalnimi cilji, opredelitev primerne lokacije za rabo OVE • načrtovanje skladno s smernicami NUP • umeščanje obratov vodikove energije <p>Nadgradnja in povezljivost vodovodnih sistemov</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelitev regionalnega magistralnega vodovodnega sistema regije • povezava s kraškim vodovodnim sistemom Klariči • ureditev in rekonstrukcija, izgradnja novega sistema za izboljšanje oskrbe - Mrzlek

	<p>Zavarovanje vodnih virov</p> <p>Izgradnja in nadgradnja kanalizacijskega omrežja</p> <ul style="list-style-type: none"> • povezava glavne kanalizacijske odvodnje s tlačnim vodovodom do centralne čistilne naprave <p>Vzpostavitev regijskega centra za ravnanje z odpadki</p> <ul style="list-style-type: none"> • vprašanje vzdržnosti in smiselnosti vzpostavitve regijskega centra za zbiranje in obdelavo odpadkov • vprašanje vzpostavitve sistema trajnostnega ravnanja z odpadki, priprava ustreznih strokovnih podlag <p>Vzpostavitev državne osrednje prometno razvojne osi Ljubljana – Nova Gorica/Gorica – IT/AT</p> <ul style="list-style-type: none"> • prometno odporen in kapacitetno zadosten sistem prometnic in železniških povezav z nadgradnjo prometnega vozlišča na čezmejnem urbanem območju Nova Gorica/Gorica • vzpostavitev in nadgradnja osrednje državne prometne razvojne osi Ljubljana - Nova Gorica z gradnjo sodobnega in kapacitivno ustreznega sistema prometnic, vzpostavitev nove železniške povezave Nova Gorica - Ljubljana • boljša integracija regije in države v evropske prometne in razvojne koridorje z nadgradnjo prometnega vozlišča <p>Vzpostavitev 4. razvojne osi</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizacija povezav na 4. razvojno os <p>Krepitev trajnostne mobilnosti v regiji</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev kolesarskih povezav na regionalnem in lokalnem nivoju, dopolnjujejo državno omrežje • krepitev javniškega potniškega prometa, predvsem železniških povezav • zmanjšanje osebne prometa v zavarovanih območjih s predlaganimi rešitvami • izdelava regijske celostne prometne strategije za zagotavljanje trajnostne mobilnosti regije • vzpostavitev povezanega čezmejnega sistema trajnostne mobilnosti na urbanem območju Nove Gorice in Gorice <p>Načrtovanje novega železniškega omrežja in modernizacija obstoječega</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev železniške proge Ljubljana – Nova Gorica/Gorica – Benetke, priključitev na Baltsko – Jadranski koridor • vizija razvoja železniškega omrežja do leta 2050 s predlogom povezave Brezovica/Vrhnika-Ajdovščina-Nova Gorica • modernizacija obstoječe železniške infrastrukture z izgradnjo izogibališč za povečanje prometne prepustnosti, načrtovanja voženj v enournem taktu ter izboljšanje dostopnosti postaj • rekonstrukcija celotnega ustroja proge za povečanje kapacitete in izboljšanje storitev <p>Zasnova in izgradnja večmodalnega potniškega vozlišča ter manjših vozlišč</p> <ul style="list-style-type: none"> • izgradnja večmodalnega vozlišča v Novi Gorici za krepitev povezanosti med mestom in podeželjem • nadgradnja postaj z uporabniku prijaznimi storitvami za povečanje privlačnosti javnega prevoza (kolesarnica, parkirišča..)
--	---

Zasnova stanovanjskih območij	
<i>USMERITVE</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zagotavljanje pravice do bivališča in kvalitet bivanja • ohranjanje števila prebivalstva • Vlaganje v komunalno opremljanje zemljišč za zagotovitev ustrezne infrastrukturne rasti in razvoja •
<i>KLJUČNI IZZIV</i>	<p>Aktivacija stavbnega fonda</p> <ul style="list-style-type: none"> • določeni dejavniki zavirajo gradnjo na večjih nepozidanih stavbnih zemljiščih (poplavnost, plazljivost...); prerazporeditev stavbnih zemljišč • razdrobljenost lastništva zemljišč • boljše izkoriščanje obstoječega stavbnega fonda • komunalno opremljanje <p>Stanovanja za ranljive skupine in starejše ter druge alternativne oblike bivanja (vasi za demence)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primanjkljaj domov upokojencev • primanjkljaj stanovanj za ranljive skupine

Prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, ki so pomembne za regijo	
<i>USMERITVE</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nadgradnja in optimizacija obstoječih zemljišč; vlagane v nove gospodarske cone • Nova Gorica s stičnimi naselji od Solkana do Vrtojbe - središče z gospodarsko cono nacionalnega pomena • Ajdovščina – središče z gospodarsko cono regionalnega pomena • Načrtovanje novih gospodarskih con Nova Gorica-Postojna • Širitev gospodarskih con na degradirana območja v zaledju Nove Gorice, Šempetra-Vrtojbe, Ajdovščine in Vipave • pomankanje površin za gospodarske oz. razvojne cone na nivoju regijskega središča in ostalih središč • Največ FDO je v Novi Gorici z okolico, Idriji, Ajdovščini, Anhovem, Tolminu • Dodatno vlaganje v nove gospodarske cone • Turistični potenciali: Julijske Alpe, Kras, Goriška Brda in Vipavsko dolino, dolina reke Soče • Omejene možnosti kmetovanja: dele Posočja, Idrijsko hribovje, Spodnji Kras, gorate predele Nanosa, območje Banjške planote in Trnovskega gozda, višji predeli Goriških Brd, Vipavska dolina, Južno od Nove Gorice • Projektiranje obsežnejšega namakalnega sistema Zgornje Vipavske doline • Izguba kmetijskih površin zaradi zaraščanja
<i>KLJUČNI IZZIV</i>	<p>Razvoj novih gospodarsko ekonomskih con</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvoj regionalnih gospodarskih con znotraj ŠMO, prednostno se obravnava razvoj obstoječih gospodarskih con in iskanje prostorskih možnosti za nove in širitev obstoječih • zagotavljanje ustreznih površin za razvoj poslovnih con • preveritev in določitev mreže čezmejnega povezovanja ekonomskih con <p>Revitalizacija FDO in prestrukturiranje zastarelih gospodarskih con regionalnega pomena</p> <ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje proizvodne in logistične dejavnosti v čezmejnem urbanem območju • rekonstrukcije obstoječih poslovnih con • prekonstruiranje prostora zastarele železniške infrastrukture za primernejše urbane funkcije • zagotovitev ustreznega načrtovanja območij ob državni meji • zagotovitev ustreznega načrtovanja območij ob železnici

	<p>Razvoj platforme aktivnih in med sabo povezanih komplementarnih poslovnih con</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev platforme aktivnih in med seboj povezanih komplementarnih con, ki vključujejo obstoječe poslovno-gospodarske cone, prekonstruiranje oz. revitalizacijo zastarelih ali neurejenih gospodarskih con v povezavi s sistemom gospodarskih con v čezmejnem urbanem prostoru znotraj ŠMO in čezmejne ŠMO <p>Razvoj turizma</p> <ul style="list-style-type: none"> • usmeritev v trajnostno naravnost z omejevanjem masovnega turizma in omilitvami negativnih vplivov • predelitev ključnih regionalnih območij za razvoj turizma • povečava nastanitvenih kapacitet v regionalnih turističnih središčih • opredelitev nosilnih zmogljivosti okolja, poudarek na ranljivih območjih kjer se umešča turizem • zagotovitev trajnostnega razvoja turizma in zaščita naravnih virov • razvoj regionalnih smučišč • razvojna vloga HIT-a kot podporne infrastrukture turizma v regiji, <p>Vzpostavitev celostnega pristopa za ohranitev in razvoj kmetijstva pred sodobnimi izzivi</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelitev prednostnih območij za kmetijsko dejavnost ter usmerjanje razvoja za ohranjanje kmetijske rabe in čim večjo samooskrbo • zagotavljanje prostorskega razvoja kmetijstva v sožitju z ostalimi gospodarskimi panogami • preprečevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč • razvoj širitve namakalnega sistema za stabilno oskrbo z vodo • tehnološke prilagoditve kmetijske dejavnosti na pogostih sušnih območjih <p>Vzpostavitev regijskih zadrug in zagotavljanje samooskrbe regije</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev mreže med kmetijskimi gospodarstvi in zadrugami na ravni regije za borzo kmetijskih pridelkov in povezavo znotraj sektorja • zagotavljanje boljše organizacije preskrbovalne verige s poudarkom na sistemu »pridelava-predelava-skladiščenje-distribucija« hrane • spodbujanje raznolikosti kmetijskih kultur, razvoj manjših kmetij, ki ohranjajo kulturno krajino in preprečujejo zaraščanje kmetijskih zemljišč <p>Oživitev lesnopredelovalne industrije</p> <ul style="list-style-type: none"> • umestitev gozdno-lesno predelovalnih obratov ob upoštevanju prostorske racionalnosti <p>Vzpostavitev nacionalnega centra in mreže za zaščito in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v regiji</p> <ul style="list-style-type: none"> • center bi deloval kot koordinacijsko, operativno in izobraževalno središča, ki bi povežalo civilno zaščito, gasilske enote in reševalne službe
--	--

Zasnova zelenega sistema regije	
<i>USMERITVE</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Usmerjanje gozdarjenja za povečanje gospodarske koristi • Trajnostno upravljanje vodnih virov • Ohranjanje čistih kopalnih voda • Upoštevanje ekološko povezljivih posameznih krajin za ohranjanje habitatnih prehodov in izboljšanje varovanja biotske raznovrstnosti

	<ul style="list-style-type: none"> • Zaščititi številne vire pitne vode, ki še nimajo določenih vodovarstvenih območij • Ohranjanje kvalitetnih kopalna območja: reka Nadiža več lokacij, Soča v Čezsoči, Tolminu, Kanalu, Solkanu, Idrijca v Bači
KLJUČNI IZZIV	<p>Opredelitev zelenega sistema regije</p> <ul style="list-style-type: none"> • visok delež pokritosti z varovalnimi območji in varstvenimi režimi, kar pomeni omejene možnosti za razvoj • opredelitev zelenega sistema bi opredelila bolj ranljiva in manj ranljiva območja za različne razvojne pobude <p>Prilagajanje na podnebne spremembe</p> <ul style="list-style-type: none"> • kmetijska politika, ki bi opredelila lažje prilagajanje na podnebne spremembe in podnebno odpornosti <p>Razvojno varstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvoj zavarovanja narave in kulturne dediščine usmerjen v skladu s principi trajnostnega upravljanja • ohranjanje in krepitev ekoloških kulturnih in zgodovinskih vrednot, zagotavljanje trajnostne rabe naravnih in kulturnih virov z ohranjanjem ravnovesja med zaščito dediščine in potrebami razvoja <p>Varstvo pred poplavami</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvoj celovitih načrtov za vključevanje specifičnih ukrepov za zaščito pred škodljivimi učinki poplav • identifikacija poplavno ogroženih območji za predvidevanje novogradnje • izvajanje ukrepov na poplavno ogroženih območjih zasnovanih na naravi temelječih rešitev (NBS) • zavarovanje obstoječih obrečnih gozdov ob reki Soči, Vipavi, Idrijci in drugih vodotokih <p>Varovanje in zaščita vodovarstvenih območij</p> <ul style="list-style-type: none"> • integrativni pristop, ki obravnava vse izzive na regionalni ravni • zagotavljanje varovanja virov pitne vode, ki ne spadajo pod uradna vodovarstvena območja, a so ključnega pomena za oskrbo prebivalstva • v ospredju kopalne vode z okoljsko, rekreacijsko in turistično vlogo in vplivi kakovosti na zdravje ljudi in ekosistema • izobraževanje in ozaveščanje splošne javnosti na temo ranljivosti vodnih virov

Povezave s sosednjimi območji	
USMERITVE	<ul style="list-style-type: none"> • Čezmejno sodelovanje med Gorico (I) in Novo Gorico na gospodarskem, kulturnem, infrastrukturnem, izobraževalnem in raziskovalnem področju • Pomembno povezovanje z drugimi deli države, poudarek Gorenjska regija na področjih TNP, prometa in zelenega sistema • Osrednjeslovenska, Primorsko-Notranjska, Obalno-Kraška: povezave prek gospodarske javne infrastrukture in ekoloških koridorjev • Celotna meja z Italijo: krepitev mednarodnega položaja, čezmejno sodelovanje na gospodarskem, kulturnem, infrastrukturnem, izobraževalnem in raziskovalnem področju
KLJUČNI IZZIV	<p>Usklajen razvoj čezmejnega urbanega območja in povezovanje obmejnih območij</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustvarjanje pogojev za prostorski in gospodarski razvoj koridorja Ljubljana–Nova Gorica/Gorica -Benetke • spodbujanje gospodarskega razvoja povečanje integracije regije v širše evropske tokove – z vzpostavitvijo povezave Ljubljana–Nova Gorica/Gorica -Benetke

	<ul style="list-style-type: none"> • izgradnja čezmejnih kolesarskih povezav prek čezmejnega urbanega središča Nova Gorica – Šempeter Vrtojba – Gorica (daljinska kolesarska pot od doline reke Soče do Jadranskega morja) • čezmejna urbana aglomeracija in njen nadaljnji razvoj, območja EZTS <p>Medregijsko sodelovanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev sodelovanja pri varovanju zavarovanih območij – usklajevanje razvojnih smernic • skladen razvoj na področju GJI
--	--

2.4 Pregled načrtovanja prostorskega razvoja na območju Goriške regije

Prostorski razvoj v Sloveniji trenutno poteka na dveh nivojih odločanja – občinski in državni nivo. Občine so pristojne za pripravo ter sprejemanje občinskih prostorskih načrtov (OPN), medtem ko država pripravlja državne prostorske načrte (DPN) za projekte širšega, nacionalnega pomena. V zadnjih letih se je okrepila razprava o potrebi po uvedbi regijskega prostorskega načrtovanja, ki bi v prihodnosti lahko predstavljalo pomemben vezni člen med lokalnim in državnim nivojem. Cilj je vzpostaviti celovitejši pristop, kjer bi regijski načrt deloval kot strateški dokument, ki omogoča usklajeno razvojno načrtovanje med več občinami in bi bil hkrati sogovornik državi.

Regionalni plan se na območju Goriške razvojne regije pripravlja za območje 13 občin in sicer: **Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje ob Savi, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid, Miren-Kostanjevica, Mestna občina Nova Gorica, Renče-Vogrsko, Šempeter-Vrtojba, Tolmin** in **Vipava**. Vse občine imajo sprejete občinske prostorske načrte s številnimi spremembami in dopolnitvami. Nekatere občine pa so že sprejele ali so v postopku priprave prve tehnične posodobitve občinskega prostorskega načrta.

V nadaljevanju navajamo seznam trenutno veljavnih DPN in DPN v pripravi ter veljavnih OPN ter OPN ali SD OPN v pripravi po posameznih občinah Goriške regije.

2.4.1 Seznam veljavnih državnih prostorskih načrtov v Goriški razvojni regiji in državnih prostorskih načrtov v postopku priprave

Veljavni državni prostorski načrti:

- Državni prostorski načrt za prenosni plinovod R38 Kalce–Godovič.
- Državni prostorski načrt za prenosni plinovod M6 od Ajdovščine do Lucije.
- Državni prostorski načrt za obvoznico Tolmin.
- Državni prostorski načrt za prenosni plinovod M3/1 Kalce–Ajdovščina.
- Državni prostorski načrt za rekonstrukcijo obstoječih prenosnih plinovodov M3, M3B, R31A, R32, R34.
- Državni prostorski načrt za rekonstrukcijo dela daljnovoda 2 × 110 kV Gorica–Divača (odsek Renče).
- Državni prostorski načrt za 110 kV kablovod od RTP 110/20 kV Vrtojba do slovensko-italijanske meje pri mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba.
- Državni prostorski načrt za prenosni plinovod M3/1 Ajdovščina–Šempeter pri Gorici.
- Državni prostorski načrt za rekonstrukcijo glavne ceste G2-102/1038 Bača-Dolenja Trebuša.

Državni prostorski načrti v postopku priprave:

- Državni prostorski načrt za glavno cesto G2-102 na odsekih Hotedršica, Godovič in Spodnja Idrija.
- Lokacijski načrt za vplivno območje plazu Slano Blato v občini Ajdovščina.
- Spremembe in dopolnitve lokacijskega načrta za vplivno območje plazu Šmihel v Mestni občini Nova Gorica.
- Državni prostorski načrt za 4. razvojno os na odseku Cerklje ob Savi – Hotavlje.
- Državni prostorski načrt za obvoznico Volče.
- Državni prostorski načrt za obvoznico Most na Soči.

2.4.2 Pregled veljavnih OPN in OPN ali SD OPN v pripravi v občinah Goriške razvojne regije

Občina Ajdovščina

- Občinski prostorski načrt Občine Ajdovščina, datum začetka veljavnosti: 1. 3. 2022.

Občina Bovec

- Občinski prostorski načrt Občine Bovec, datum začetka veljavnosti: 20. 12. 2008.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta OPN Bovec, datum začetka veljavnosti: 14. 6. 2014.
- Tehnična posodobitev grafičnega prikaza namenske rabe prostora Občinskega prostorskega načrta Občine Bovec – Spremembe in dopolnitve, datum začetka veljavnosti: 22. 7. 2023.

Občina Brda

- Občinski prostorski načrt Občine Brda, datum začetka veljavnosti: 30. 4. 2011.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Brda, datum začetka veljavnosti: 30. 9. 2017.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Brda 03, datum začetka veljavnosti: 9. 6. 2018.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Brda 02, datum začetka veljavnosti: 11. 5. 2019.
- Spremembe in dopolnitve št. 4 občinskega prostorskega načrta Občine Brda, datum začetka veljavnosti: 21. 5. 2022.
- Spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta Občine Brda 05, datum začetka veljavnosti: 19. 10. 2022.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta občine Brda 08, datum začetka veljavnosti: 7. 6. 2025.

Občina Cerklje

- Občinski prostorski načrt Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 17. 4. 2013.
- Spremembe in dopolnitve 1 občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 30. 7. 2016.
- Spremembe in dopolnitve 2 občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 29. 4. 2017.
- Spremembe in dopolnitve 03 občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 30. 6. 2018.
- Spremembe in dopolnitve 04 občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 30. 6. 2019.
- Spremembe in dopolnitve 07 občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 5. 12. 2020.
- Spremembe in dopolnitve 05 občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 11. 3. 2023.
- Spremembe in dopolnitve 08 občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 20. 5. 2023.
- Tehnična posodobitev Občinskega prostorskega načrta Občine Cerklje, datum začetka veljavnosti: 20. 7. 2024.

Občina Idrija

- Občinski prostorski načrt Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 1. 6. 2011.
- Prve spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 4. 1. 2014.
- Druge spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 30. 7. 2014.
- Tretje spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 16. 11. 2016.
- Četrte spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 5. 8. 2017.

- Šeste spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 4. 8. 2018.
- Pete spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Idrija SD OPN5, datum začetka veljavnosti: 2. 8. 2022.
- Spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta Občine Idrija – kratek postopek, datum začetka veljavnosti: 21. 10. 2023.
- Spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 18. 5. 2024.
- Tehnična posodobitev Občinskega prostorskega načrta Občine Idrija, datum začetka veljavnosti: 31. 5. 2025.

Prostorski akti v pripravi:

- Spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta Občine Idrija (SD OPN 9) – kratek postopek.

Občina Kanal ob Soči

- Občinski prostorski načrt Občine Kanal ob Soči (OPN Kanal), datum začetka veljavnosti: 1. 1. 2013.
- 1. spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Kanal ob Soči (SDOPN Kanal-1), datum začetka veljavnosti: 8. 11. 2014.

Prostorski akti v pripravi:

- Tehnična posodobitev Občinskega prostorskega načrta Občine Kanal ob Soči.

Občina Kobarid

- Občinski prostorski načrt Občine Kobarid, datum začetka veljavnosti: 4. 12. 2013.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Kobarid, datum začetka veljavnosti: 26. 7. 2014.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Kobarid, datum začetka veljavnosti: 21. 7. 2015.
- Spremembe občinskega prostorskega načrta Občine Kobarid, datum začetka veljavnosti: 26. 3. 2016.
- Dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Kobarid, datum začetka veljavnosti: 19. 11. 2016.
- Spremembe občinskega prostorskega načrta Občine Kobarid, datum začetka veljavnosti: 11. 11. 2017.
- Delna razveljavitev občinskega prostorskega načrta OPN Kobarid, datum začetka veljavnosti: 19. 11. 2022.

Občina Miren - Kostanjevica

- Občinski prostorski načrt Občine Miren - Kostanjevica, datum začetka veljavnosti: 2. 11. 2013.
- Spremembe in dopolnitve št. 1 občinskega prostorskega načrta Občine Miren - Kostanjevica, datum začetka veljavnosti: 8. 2. 2014.
- Spremembe in dopolnitve št. 2 občinskega prostorskega načrta Občine Miren - Kostanjevica, datum začetka veljavnosti: 19. 7. 2014.
- Spremembe in dopolnitve št. 3 občinskega prostorskega načrta Občine Miren - Kostanjevica, datum začetka veljavnosti: 28. 11. 2015.
- Spremembe in dopolnitve št. 3a občinskega prostorskega načrta Občine Miren - Kostanjevica, datum začetka veljavnosti: 19. 3. 2016.
- Spremembe in dopolnitve št. 4 občinskega prostorskega načrta Občine Miren - Kostanjevica, datum začetka veljavnosti: 21. 3. 2020.
- Tehnična posodobitev grafičnega prikaza namenske rabe prostora Občinskega prostorskega načrta Občine Miren - Kostanjevica, datum začetka veljavnosti: 14. 12. 2024.

Mestna občina Nova Gorica

- Občinski prostorski načrt Mestne občine Nova Gorica, datum začetka veljavnosti: 28. 12. 2012.
- Spremembe občinskega prostorskega načrta Mestne občine Nova Gorica, datum začetka veljavnosti: 8. 2. 2014.
- Spremembe občinskega prostorskega načrta Mestne občine Nova Gorica, datum začetka veljavnosti: 17. 5. 2014.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Mestne občine Nova Gorica, datum začetka veljavnosti: 25. 10. 2014.

- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Mestne občine Nova Gorica, datum začetka veljavnosti: 25. 11. 2017.
- Občinski prostorski načrt Mestne občine Nova Gorica (uradno prečiščeno besedilo), datum začetka veljavnosti: 15. 3. 2018.
- Spremembe občinskega prostorskega načrta Mestne občine Nova Gorica, datum začetka veljavnosti: 27. 4. 2018.
- Spremembe občinskega prostorskega načrta Mestne občine Nova Gorica, datum začetka veljavnosti: 4. 4. 2020.

Občina Renče - Vogrsko

- Občinski prostorski načrt Občine Renče-Vogrsko, datum začetka veljavnosti: 12. 8. 2014.
- Spremembe občinskega prostorskega načrta Občine Renče-Vogrsko, datum začetka veljavnosti: 13. 3. 2015.
- Spremembe in dopolnitve št. 1 občinskega prostorskega načrta Občine Renče-Vogrsko, datum začetka veljavnosti: 11. 1. 2024.

Občina Šempeter - Vrtojba

- Občinski prostorski načrt Občine Šempeter-Vrtojba, datum začetka veljavnosti: 15. 2. 2014.
- Spremembe in dopolnitve št. 1 občinskega prostorskega načrta Občine Šempeter-Vrtojba, datum začetka veljavnosti: 29. 3. 2014.
- Spremembe in dopolnitve št. 2 občinskega prostorskega načrta Občine Šempeter-Vrtojba, datum začetka veljavnosti: 31. 10. 2015.
- Spremembe in dopolnitve št. 3 občinskega prostorskega načrta Občine Šempeter-Vrtojba, datum začetka veljavnosti: 25. 5. 2023.

Prostorski akti v pripravi:

- Prva tehnična posodobitev grafičnega prikaza namenske rabe Občinskega prostorskega načrta Občine Šempeter – Vrtojba.

Občina Tolmin

- Občinski prostorski načrt Občine Tolmin, datum začetka veljavnosti: 30. 10. 2012.
- Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta Občine Tolmin – SD OPN 1, datum začetka veljavnosti: 28. 7. 2022.

Prostorski akti v pripravi:

- Tehnična posodobitev Občinskega prostorskega načrta Občine Tolmin.

Občina Vipava

- Občinski prostorski načrt Občine Vipava, datum začetka veljavnosti: 20. 2. 2014.
- Spremembe in dopolnitve št. 1 občinskega prostorskega načrta Občine Vipava, datum začetka veljavnosti: 6. 12. 2014.
- Spremembe in dopolnitve št. 3 občinskega prostorskega načrta Občine Vipava, datum začetka veljavnosti: 9. 4. 2016.
- Spremembe in dopolnitve št. 5 občinskega prostorskega načrta Občine Vipava, datum začetka veljavnosti: 9. 12. 2017.

Prostorski akti v pripravi:

- Tehnična posodobitev grafičnega dela Občinskega prostorskega načrta Občine Vipava.

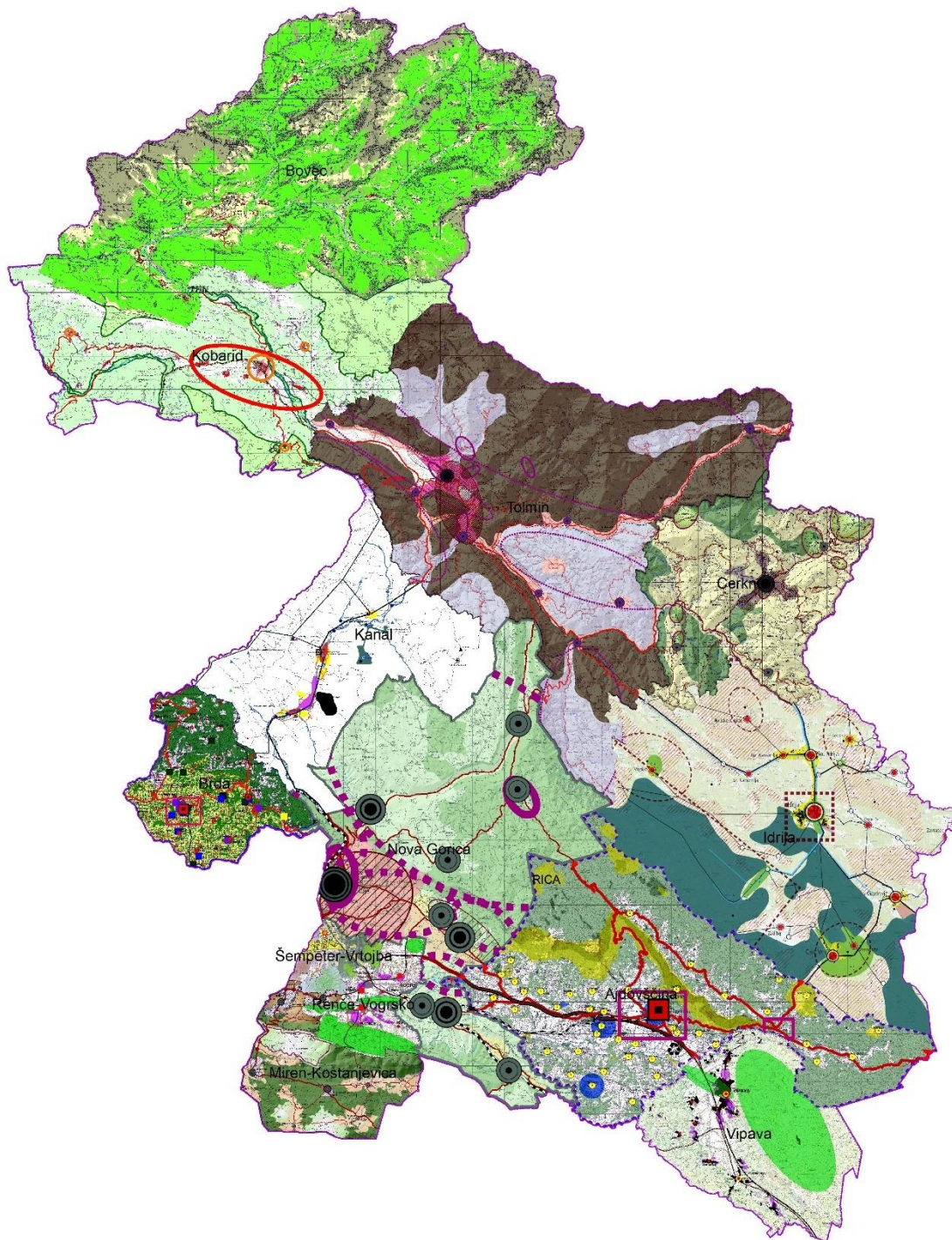
Z občinskimi prostorskimi akti imajo občine določene cilje in izhodišča prostorskega razvoja občine, načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena ter določijo pogoji umeščanja lokalnih prostorskih ureditev v prostor. Sprejeti občinski prostorski akti so tako pomembna podlaga za racionalno in trajnostno načrtovanje vseh posegov v prostor v občini in za zagotavljanje kakovostnih pogojev za življenje in delo njenih prebivalcev. Predvsem strateški deli občinskih prostorskih načrtov so pomembni tudi pri pripravi regionalnih prostorskih planov.

Gre za občinske prostorske plane, ki so pripravljene na podlagi Strategije in njenega akcijskega programa, regionalnega prostorskega plana (v izdelavi), drugih razvojnih dokumentov države in razvojnih ciljev EU določijo usmeritve za prostorski razvoj občine, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, za urejanje krajine in za razvoj gospodarske javne infrastrukture in družbene infrastrukture lokalnega pomena. Predvideno je, da bo v prihodnje sprejetje občinskega prostorskega plana obvezno le za mestne občine. Občinske prostorske plane naj bi vsaj v

večini primerov nadomestili regionalni prostorski plani. Kljub zakonodajnemu okvirju, ki to omogoča, bo najverjetneje za načrtovanje lokalnih razvojnih prioritiet miselno, da občine te strateške prostorske plane pripravljajo še naprej.

Pripravljen je pregled grafičnih strateških delov občinskih prostorskih načrtov, ki lahko služi kot izhodišče za nabor razvojnih prioritiet in izzivov občin. Karte posameznih občin so bile združene v enoten prikaz na nivoju regije. Prikazi so le informativni, v nadaljevanju bo izvedena podrobna analiza morebitnih povezav po temah.

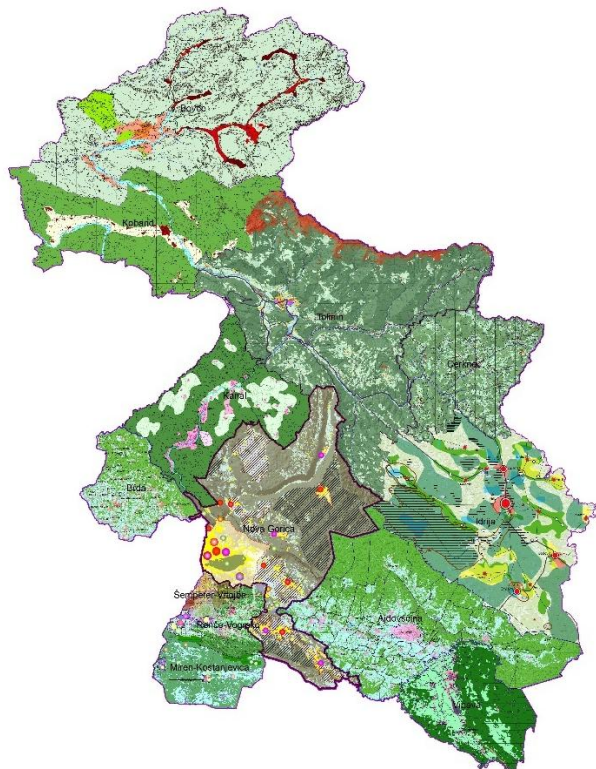
Temeljna je strateška karta zasnov prostorskega razvoja občin (slika 1).

Slika 1: Prikaz strateških usmeritev na kartah zasnov prostorskega razvoja občin na območju Goriške razvojne regije.

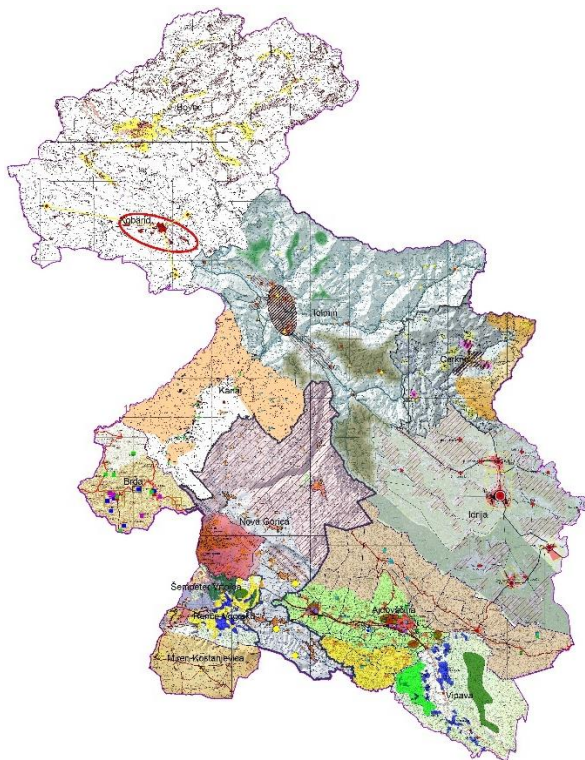
Preostale strateške karte pokrivajo sledeče tematske sklope:

- **Strateška namenska raba prostora**
prikaz območij poselitve, gospodarskih dejavnosti, kmetijstva, gozdov, voda, narave, kulturne dediščine ipd.

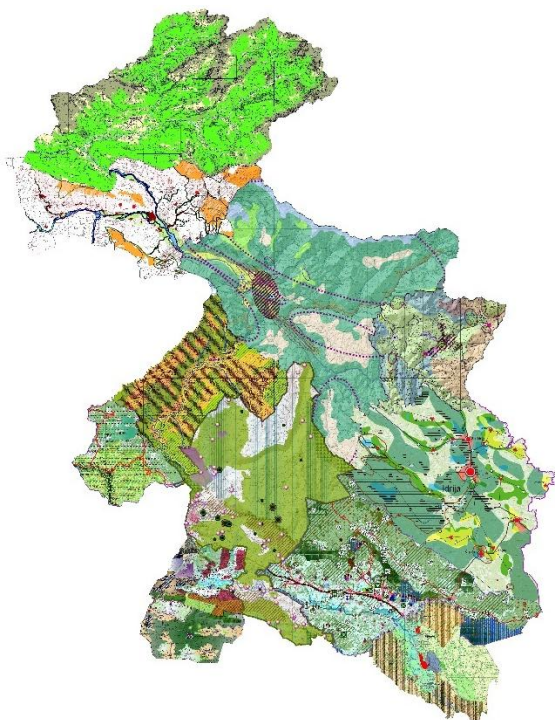
Slika 2: Prikaz strateške namenske rabe prostora na območju Goriške razvojne regije.

- **Usmeritve za razvoj poselitve**
razmejitve naselij, območja za širitev naselij, predvidena prostorska preoblikovanja.

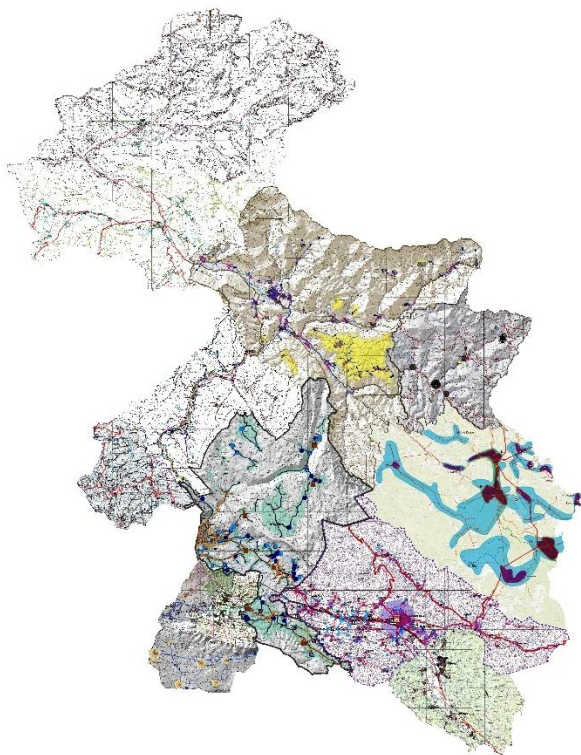
Slika 3: Prikaz strateških kart razvoja poselitve na območju Goriške razvojne regije.

- **Območja varovanja in omejitev v prostoru – razvoj v krajini**
naravne in kulturne vrednote, zaščitena območja, vodovarstvena območja, poplavna območja, erozijska območja itd.

Slika 4: Prikaz strateških kart razvoja v krajini na območju Goriške razvojne regije.

- **Usmeritve razvoja gospodarske javne infrastrukture**
ključne povezave za promet, energetska infrastrukturo, komunalno opremo, omrežja za oskrbo.

Slika 5: Prikaz strateških kart zasnove gospodarske javne infrastrukture na območju Goriške razvojne regije.

2.5 Podrobnejše usmeritve resorjev za posamezno področje za Goriško regijo

Nosilci urejanja prostora so bili večkrat pozvani k sodelovanju, tako v obliki delavnic ali sestankov kot tudi k posredovanju s posredovanjem strokovnih podlag, s katerimi razpolagajo in podaji mnenja na izhodišča. Prilagamo preglednico odzivov nosilcev urejanja prostora.

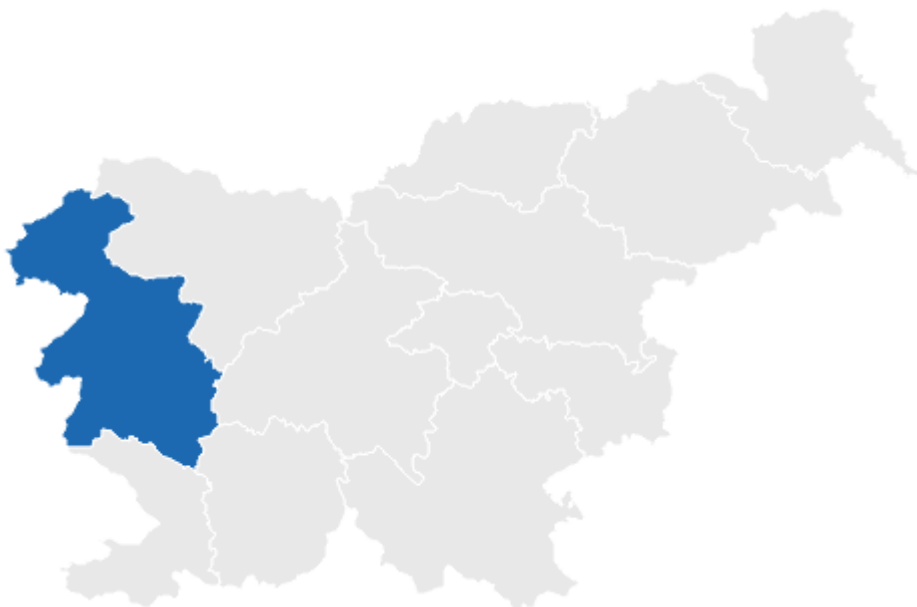
Preglednica 1: Preglednica odzivov nosilcev urejanja prostora

Področje	Podan komentar na izhodišča regije	Odziv na poziv za oddajo SP
Ministrstvo za naravne vire in prostor		x
Ministrstvo za okolje, prostor in energijo	x	x
Ministrstvo za infrastrukturo		
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	x	
Ministrstvo za kulturo	x	x
Ministrstvo za notranje zadeve		x
Ministrstvo za obrambo		x
Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport	x	x
Ministrstvo za digitalno preobrazbo		x
Ministrstvo za zdravje	x	x
Ministrstvo za solidarno prihodnost		

2.6 Strokovne podlage za pripravo RPP

2.6.1 Regionalni razvojni program Goriške regije za obdobje 2021-2027

Regionalni razvojni programi imajo v začetku dokumenta analizo razvojnih potencialov regije, ki temelji na podatkih iz let 2019, 2020 in 2021. Sledijo jim vizija razvoja regije, strateški razvojni cilji in razvojne smernice. Iz teh so izpeljane razvojne prioritete in ukrepi. Ukrepi so podprti s projekti, za katere je naveden tudi možen vir financiranja. Pri pregledu programov je bil v sklopu priprave strokovnih podlag za regionalne prostorske plane pripravljen nabor razvojnih potencialov regije, pri čemer se je osredotočalo na tiste prioritete in ukrepe, ki jih lahko umestimo v prostor oziroma vplivajo na poselitev, krajino in gospodarsko javno infrastrukturo regije, ki je pripravila program.

Slika 6: Goriška regija umeščenost v širšem prostoru Slovenije

V nadaljevanju podajo povzetke regionalnega razvojnega programa (regionalni razvojni program Goriške regije za obdobje 2021-2027).

Analiza razvojnih potencialov in ključnih razvojnih ovir in prednosti regije

Goriška regija ima številne primerjalne prednosti: pomembno geostrateško lego, razgibano naravno in kulturno krajino, bogato kulturno dediščino, velike gozdne površine, čiste vode in raznoliko biotsko pestrost. Zaradi teh danosti ima potencial za razvoj turizma, gozdno-lesne verige, lokalne samooskrbe in energetike iz obnovljivih virov.

Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (povzetek SWOT analize regije)

Prednosti:

- Izboljšanje strukture izobraženega delovno aktivnega prebivalstva
- Nizka stopnja brezposelnosti
- Nizka stopnja kriminala
- Čezmejno povezovanje z mehanizmom EZTS GO
- Delovanje dinamične mednarodne, raziskovalne UNG
- Delovanje regionalnega stičišča NVO Planota in Svet NVO Goriške regije
- Rast BDP na prebivalca
- Rast turizma: prenočitve in prihodi, daljša doba bivanja
- Bogata in raznolika naravna, zgodovinska in tehnična dediščina
- Biotska in krajinska raznolikost

- Obsežna gozdna bogastva
- Sprejemanje konceptov razvojnega pristopa na področju učinkovite rabe virov v smeri pametnih skupnosti
- Podpora EU za izrabo obnovljivih virov energije
- Obstoječa širša prepoznavnost
- Strateška lega
- Privlačnost subregionalnih središč
- Delna modernizacija državnega cestnega sistema
- Zagotavljena osnovna cestna in železniška infrastruktura
- Zasnovana državna kolesarska mreža z mednarodnimi povezavami
- Potrjene Celostne prometne strategije v regiji

Slabosti:

- Demografska ogroženost: staranje
- Obmejna problemska območja
- Stanovanjska prikrajšanost nad povprečjem
- Visoke nakupne cene zemljišč in pomanjkanje razpoložljivih zemljišč
- Neustrezna prometna dostopnost
- Pomanjkanje ustreznih hotelskih kapacitet
- Počasno odzivanje na procese povezovanja in globalizacije
- Nedostopnost do posameznih predelov regije, predvsem Zgornjega Posočja
- Visok negativen ogljični odtis na okolje.
- Nizka uporaba turističnih potencialov
- Pomankanje vodnih virov
- Neustrezna povezanost regije
- Administrativna razdrobljenost
- Dislociranje posameznih subregij in slaba prometna povezanost z regijskim središčem
- Neustrezne medregijske povezave
- Široka in nepovezana mreža JPP
- Razvejano cestno omrežje
- Zastarelo in nerazvejano železniško omrežje
- Pomanjkanje čezmejnih povezav
- Neizvajanje politik e-mobilnosti
- Odsotnost politik zmanjševanja prometa

Priložnosti:

- Nove oblike približevanja storitev različnim ciljnim skupinam
- Ustvarjanje okolja primerne za mlade
- Aktivacija mladih k skupnemu razvoju
- Zelen in krožen prehod gospodarstva
- Ureditev obrtnih con
- Celovita promocija regije kot celote
- Razvoj turizma: termalnega in zdraviliškega, turistične ponudbe
- Dobra ohranjenost naravnih virov
- Krepitev čezmejnega sodelovanja in razvoja čezmejne regije
- Potencial FDO za umeščanje dejavnosti
- Razvoj trajnostnega kmetovanja
- Izvajanje mehanizma CLLD
- Trajnostna mobilnost za zeleno rast regije
- Priprava RPP za krepitev pozicije regije
- Policentrična prostorska zasnova in opremljenost stavbnih zemljišč
- Vzpostavitev povezane kolesarske mreže
- Vzpostavitev čezmejnih železniških povezav
- Revitalizacija železniške infrastrukture
- Vzpostavitev multimodalnega vozlišča
- Novi poslovni modeli JPP za turizem
- Uvajanje alternativnih virov energije za trajnostno mobilnost
- Izgradnja širokopasovnega omrežja (RUNE)

Nevarnosti:

- Nestimulativno okolje za mlade
- Nekoordinirano izvajanje podjetniških programov
- Nezadostna povezanost deležnikov turizma
- Slaba dostopnost posameznih turističnih destinacij
- Neustrezen odziv države na aktivnosti v smeri zelenega prehoda
- Neodgovoren odnos gospodarstva do okolja
- Neizvedeni ukrepi poplavne varnosti
- Neprimerni posegi in nesanacija obvodnega in vodnega prostora
- Povečanje obremenitev okolja
- Nepovezan in neusklajen razvoj infrastrukture
- Centralizacija funkcij ovira za razvoj regije
- Nerealizacija naložb v cestno infrastrukturo
- Odsotnost železniških infrastrukturnih projektov
- Nezadostna vključenost regije v upravljanje železniške infrastrukture
- Odsotnost povezanega prometnega načrtovanja

Razvojne prioritete:

- Regija za ljudi
- Pametna regija
- Zelena regija
- Povezana regija
- Učinkovito upravljanje razvoja regije

Vizija prostorskega razvoja regije

Zelena-Inovativna-Varna-Povezana

»Severno Primorska (Goriška) razvojna regija bo, z vzpostavljenim mednarodnim regijskim središčem ter vzpostavljenimi notranjimi in čezmejnimi povezavami, prepoznavna srednjeevropska regija, ki bo predstavljala vzor sodelovanja v evropskem prostoru. Z znanjem in ohranjanjem kakovostnega naravnega okolja bo nudila privlačno in varno okolje tako za prebivalce kot za obiskovalce. S krepitvijo inovativnosti in sinergijami med deležniki bo zagotavljala trajnostno in dinamično gospodarstvo – tudi z izkoriščanjem globalnih razvojnih priložnosti, ob tem pa ohranjala lastno identiteto, vzdrževala vitalnost vseh območij regije, skrbela za socialno pravičnost in z mislijo na prihodnje rodove ohranjala visoko stopnjo okoljske odgovornosti.«

V regiji za ljudi z doseganjem visoke kakovosti življenja, pestre ponudbe storitev in delovnih mest z visoko dodano vrednostjo ter stanovanji mladi ostajajo oz. se vračajo vanjo, prav tako pa se vanjo priseljujejo tudi prebivalci od drugod. S skrbjo za vse generacije in medgeneracijskim sodelovanjem povečujemo socialno vključenost prebivalcev ter zmanjšujemo stopnjo tveganja revščine. H kakovosti življenja in privlačnosti prispeva tudi visoka stopnja varnosti.

V bolj zeleni regiji spodbujamo trajnostno upravljanje naravnih virov, krepitev prilagajanja podnebnim spremembam in varstvo pred naravnimi nesrečami ter ohranjamo biotsko raznovrstnost. Samo na ta način omogočamo tak okoljski, družbeni in gospodarski razvoj regije, ki bo tudi našim zanamcem omogočal vsaj enako, če ne boljše kakovost življenja. Za trajnostni razvoj regije je pomembno tudi kmetijstvo, usmerjeno v odporno in konkurenčno pridelavo in predelavo hrane, dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju ter krepitev oblikovanja in prenosa znanja, ob tem pa si prizadevamo za povečanje samooskrbe.

V bolj pametni regiji usmerjamo razvoj v sodobne (pametne) tehnologije, ki bodo gospodarstvu omogočale dolgoročno stabilnost, v ustvarjanje dodane vrednosti na osnovi znanja in inovacij, izboljšanje konkurenčnosti na mednarodnem trgu ter krepitev regionalnega podjetniško-inovacijskega ekosistema. Ključnega pomena je uspešno delujoče gospodarstvo s prehodom v nizkoogljično krožno gospodarstvo. Velik poudarek je namenjen tudi turizmu kot eni od pomembnejših gospodarskih dejavnosti v regiji. Zato je razvoj usmerjen v izkoriščanje potencialov, ki jih regija nudi. Ob tem se upošteva ravnovesje med rabo in varovanjem okolja kot tudi med kulturnimi in socialnimi značilnostmi ter promovira regijo kot skupno in celovito turistično destinacijo.

Bolj povezana regija. Na podlagi uravnoveženega omrežja naselij ter učinkovitega sistema mobilnosti (povezljivost različnih trajnostnih načinov prevoza) in kakovostne prometne infrastrukture je vzpostavljeno regijsko povezano omrežje naselij, ki z okrepljenimi prometnimi povezavami/dostopi z drugimi deli države in čezmejno/mednarodno nudi potrebno fizično infrastrukturo za razvoj poselitve v regiji.

Strateški razvojni cilji regije

Ključni strateški razvojni cilj regije je **povečati razvitost regije v primerjavi z regijami KRZS, razvojno dohitevati evropske in obmejne, italijanske regije.**

Uresničevanje tega cilja predpostavlja:

- trajnostni gospodarski razvoj v smeri zelenega prehoda ob upoštevanju regionalnih potencialov in izkoriščanju priložnosti v mednarodnem prostoru;
- večjo usmerjenost gospodarstva v trajnostna delovna mesta, ki bodo prinašala višjo dodano vrednost, zanimiva za izobražene mlade;
- izboljšano dostopnost regije in njeno notranjo trajnostno povezanost ter odprtost navzven v mednarodni prostor s prometno in IKT-tehnologijo;
- dvig kakovosti življenja s pestrejšo ponudbo storitev, ustrezno dostopno vsem prebivalcem in tudi obiskovalcem;
- dvig socialne vključenosti vseh prebivalcev;
- trajnostno upravljanje s prostorom in viri v skrbi za sedanje in prihodnje prebivalce ter obiskovalce regije;
- ohranitev vitalnosti oddaljenejših, demografsko ogroženih območij in s tem celotne regije;
- krepitev celostnega in uravnoveženega razvoja mest in podeželja;
- krepitev čezmejnega in mednarodnega sodelovanja in povezovanja;
- izboljšanje prostorske kohezije.

Regija za ljudi:

- z razvojem oz. nadgradnjo storitev na področju družbenih dejavnosti ter zagotavljanjem njihove enake dostopnosti za vse prebivalce v regiji (s poudarkom na oddaljenejših in demografsko ogroženih območjih);
- zagotavljanjem ustreznih stanovanjskih pogojev, ki bodo pritegnili mlade nazaj v regijo in tudi prebivalstvo od drugod;
- izvajanjem ukrepov za mlade;
- izvajanjem ukrepov za zmanjšanje neenakosti in večanje socialne vključenosti prebivalstva ter medgeneracijskim sodelovanjem;
- izvajanjem programov za dvig splošnih in poklicnih kompetenc prilagajanjem izobraževalnih programov potrebam gospodarstva;
- izvajanjem programov za krepitev zdravja med vsemi generacijami;
- skrbjo za ohranjanje visoke stopnje varnosti prebivalcev in obiskovalcev regije.
-

Bolj pametna regija:

- večjimi vlaganji in krepitvijo v raziskave in razvoj za postopen prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo;
- krepitvijo regionalnega podjetniško-inovacijskega ekosistema s poudarkom na zagonu, razvoju in rasti visokotehnoloških podjetij;
- krepitvijo konkurenčnosti poslovnega okolja za vzdržno gospodarsko rast in povečanje globalne konkurenčnosti z zmanjšanjem administrativnih obremenitev gospodarstva in spodbujanjem gospodarskega sodelovanja;
- povezovanjem deležnikov za celovit pristop k oblikovanju inovativnih turističnih produktov v regiji;
- hitrejšo digitalno preobrazbo z uvajanjem novih poslovnih modelov.

Bolj zelena regija:

- spodbujanjem trajnostnega upravljanja naravnih virov;
- krepitvijo prilagajanja podnebnim spremembam in varstvom pred naravnimi nesrečami;
- ohranjanjem biotske raznovrstnosti;

- prilagajanjem vrst in sort kmetijskih rastlin;
- krepitvijo samooskrbe in lokalne/regijske oskrbe;
- podporo uporabi sodobnih tehnoloških rešitev za prilagajanje podnebno spremenjenim razmeram.

Bolj povezana regija – dostopna, trajnostno mobilna, notranje povezana in vpeta v mednarodne povezave:

- izboljšanjem digitalne tehnologije in zmogljivosti komunikacijske infrastrukture;
- razvojem trajnostnega, pametnega, varnega in intermodalnega omrežja, ki je odporno na škodljive vplive podnebnih sprememb;
- spodbujanjem trajnostne, pametne, večmodalne (prestopne) nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti, še posebej v mestnih urbanih območjih, vključno z boljšim dostopom do omrežja EN-T in čezmejno mobilnostjo.

Ključni regijski razvojni projekti

Preglednica 3: Potrjeni ključni projekti (RRP Goriške razvojne regije)

Projekti	Ključni nosilec
Posodobitev in razvoj cestne infrastrukture na 4. razvojni osi	DRSI
Regionalno kolesarsko omrežje Goriške razvojne regije	DRSI
Razvoj regionalnega železniškega omrežja s poudarkom na Bohinjski progi, infrastrukture in storitev izvajanja JPP	MI, DRSI, RRA
EXPO Vipavska dolina	Občina Ajdovščina
Regio Invest Si	RRA GIZ
Logistični center Vrtojba-Vogrsko	MI, konzorcij občin
Gradnja namakalnega sistema Vipavske doline	Občine
EKO regija	Posoški razvojni center
Priprava regionalnega prostorskega plana	MRRA
GO! 2025 – Nova Gorica, Evropska prestolnica kulture	MONG
Center zelenih tehnologij	Univerza v Novi Gorici
Gorski center Kanin	RS, Turizem Dolina Soče, Sončni Kanin d.o.o., Občina Bovec
Protipoplavna varnost v Goriški regiji	MOP, DRSV, občine

2.6.2 Analiza stanja v prostoru in razvojnih potreb z določitvijo usmeritev za razvoj

Strokovna podlaga, v kateri se na podlagi analize stanja v prostoru in razvojnih potreb določijo usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture je izdelana za celotno območje države z razdelitvijo na 12 razvojnih regij. Vključuje tri vsebinske korake:

- analiza stanja v prostoru;
- analiza razvojnih potreb;
- usmeritve za razvoj poselitve, razvoj v krajini in gospodarsko javno infrastrukturo.

V nadaljevanju so povzete ključne vsebine za Goriško razvojno regijo:

Osnovni kazalniki

Preglednica 4: izbrani podatki, kazalniki za Goriško regijo.

	Goriška regija			Slovenija	
	2018/19	2022/23	% na 18/19	2018/19	2022/23
Indeks razvojne ogroženosti ¹	100,4	117,1	16,63	100,00	100,00
BDP na prebivalca, v EUR (tekoči tečaj)	20.023	24.119	20,46	22.142	27.040
Število prebivalcev	118.008	118.361	0,30	2.089.310	2.120.937
Gostota prebivalstva (št. preb./km ²)	50,7	50,9	0,39	103,10	104,60
Indeks delovne migracije ²	95,3	95,4	0,10	100,00	100,00
Število delovno aktivnih prebivalcev	54.084	54.632	1,01	980.880	999.884
Povprečna letna stopnja registrirane brezposelnosti	6,05	3,3	-45,45	8,25	5,00
Delež prebivalcev, starih 15 let in več, z višjo in visoko izobrazbo	22,67	24,89	9,79	23,70	25,86
Število samostojnih podjetnikov	5.986	6.826	14,03	93.937	116.544
Število gospodarskih družb in zadrug	3.479	3.456	-0,66	73.393	76.246
Število novonastalih podjetij v letu	-46	36	178,26	274	944
Število prenočitvev turistov	1.255.914	1.358.246	8,15	15.775.331	16.125.027

Usmeritve za razvoj poselitve

vsebine/teme	regije
<ul style="list-style-type: none"> ● središče 1. ravni ● središče 2. ravni ● središče 3. ravni ● središče 4. ravni ● ostala naselja (nad 1500 prebivalcev) ● morebitno drugo naselje pomembno za regijo širše mestno območje (ŠMO) jedrna podeželska območja odmaknjeno podeželje podeželska območja v zaledju mest izjemno pomembna območja za kmetijstvo - - železniška povezava — cestna povezava — reka ↔ čezmejno povezovanje 	
DEMOGRAFSKA SLIKA REGIJE	
Gibanje števila prebivalcev v regijah	<ul style="list-style-type: none"> - število prebivalcev upada
Predvideno gibanje prebivalcev v regijah	<ul style="list-style-type: none"> - po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 11,3% prebivalstva

	<u>Usmeritev:</u> Regija naslovi trend v viziji in ciljih (opredelitev: ohranjati trend/ spreminjati trend/...)
POSELITEV	
Naselja v regionalnem omrežju središč	
Državna izhodišča: Omrežje naselij ReSPR50	<ul style="list-style-type: none"> - kot središče 2. ravni se razvija Nova Gorica skupaj s Šempetrom pri Gorici in Vrtojbo - kot središče 3. ravni se razvijata Tolmin in Idrija - središče 4. ravni: Ajdovščina - status mesta imajo: Nova Gorica, Tolmin, Idrija, Ajdovščina, Šempeter pri Gorici, Bovec <p>V regiji je omrežje središč druge, tretje in četrte stopnje.</p> <p>Z upadanjem števila prebivalcev v regiji je mogoče, da naselja ne bodo dosegala kriterijev za doseganje današnje ravni v omrežju (opušcanje funkcij). Slabša dostopnost zlasti na severozahodnem delu regije.</p> <p><u>Usmeritev:</u> Preveri se vloga naselij v omrežju naselij v regiji glede na zastavljene cilje regije. Preveri se vloga naselja Bovec v omrežju. (Strokovna podlaga za poselitev).</p>
Druga naselja, pomembna za regijo (5. nivo, turistična središča; naselja, katerih vloga se ponovno obravnava v RPP...)	<ul style="list-style-type: none"> - Bovec <p>Omrežje središč je koncentrirano na jugozahodni del regije, okoli ŠMO Nove Gorice – Gorice. Celotni severni del regije je brez naselja v omrežju središč in je slabše povezan s središči. Nova Gorica je tudi pomembno prometno vozlišče.</p> <p><u>Usmeritev:</u> Preveri se vloga naselij v omrežju naselij v regiji, zlasti morebitna druga naselja, pomembna za razvoj regije v odmaknjenem podeželju (SP za poselitev)</p>
Širše mestno območje	<p>Nova Gorica skupaj z Gorico tvori čezmejno širše mestno območje.</p> <p><u>Usmeritev:</u> Vsebine se preveri in opredeli v strokovna podlaga za razvoj Goriškega ŠMO (UZ), oz. kot vsebine strokovne podlage za poselitev za regijo.</p>
Opremljenost z družbeno infrastrukturo	
Regijski objekti družbene infrastrukture	<p><u>Usmeritev:</u> Pristojni resor pripravi nabor vsebin, pomembnih na regionalni ravni. Strokovna podlaga - analiza omrežja družbene infrastrukture na ravni regije</p>
Zagotavljanje pravične dostopnosti do storitev javnega pomena	<p>V celotnem severnem delu regije (S od Tolmina) ni naselja, ki bi bil del omrežja središč (ReSPR50).</p> <p><u>Usmeritev:</u> Zagotavlja se dostopnost do storitev splošnega pomena na območjih, ki so slabše povezana s središči. Pripravi se analiza dostopnost do storitev na nivoju regije, pri čemer se upošteva dostopnost do storitev izven regije oz. države.</p>
Prednostna območja za razvoj dejavnosti	
Gospodarske cone regionalnega pomena	<p>Središče z gospodarsko cono nacionalnega pomena je Nova Gorica, regionalni pomen je opredeljen v Ajdovščini.</p> <p>V regiji so prisotne gospodarske cone mednarodnega, državnega in regionalnega pomena.</p> <p>V regiji ni prostih sklenjenih stavbnih površin ustrezne rabe, ki bi bile večje od 10ha.</p> <p><u>Usmeritev:</u> Gospodarske cone regionalnega pomena se lahko ob izkazani potrebi razvijejo znotraj območja ŠMO: Nova Gorica – Ajdovščina. Prednostno se razvija obstoječe gospodarske cone.</p>

<i>*regionalno pomembna tema (po odzivih vprašalnika za NUP, Regije)</i>	Pripravi se strokovna podlaga s katero se opredeli potrebe po novih razvojnih površinah. Ob izkazani potrebi se pripravi strokovna podlaga, kjer se preveri privlačnost in ranljivost prostora za umeščanje gospodarskih con.
Večja nakupovalna središča <i>*regionalno pomembna tema (po odzivih vprašalnika za NUP, Regije)</i>	Večja nakupovalna središča se umešča v sklopu večmodalnih vozlišč za potniški promet v središčih prve in druge ravni, temu ustreza Nova Gorica z naselji Šempeter in Vrtojba. <u>Usmeritev:</u> Preveriti obstoječe količine in razporeditev. Na podlagi izkazanih potreb se dodatno preveri privlačnost in ranljivost prostora za umeščanje večjih nakupovalnih središč. Preveri se izkoriščenost obstoječih centrov.
Turistična središča <i>*regionalno pomembna tema (po odzivih vprašalnika za NUP, Regije)</i>	Strategija razvoja turizma v regiji opredeli turistična naselja: Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerkno, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid, Miren – Kostanjevica, Nova Gorica, Renče – Vogrsko, Šempeter – Vrtojba, Tolmin, Vipava. Velik turističen pomen ima dolina Soče. <u>Usmeritev:</u> Vrste turizma, vrste prenočitev, razmestitev objektov za turizem in druge vsebine naj se določi na podlagi strategije razvoja turizma za regijo. Turizem se v regiji prednostno razvija v smeri razporeditve dejavnosti in obiskovalcev in razbremenitve najbolj obremenjenih turističnih točk. Opredeli se nosilne zmogljivosti bolj ranljivih območij.
Stanovanjska območja	
Razvoj prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo <i>*regionalno pomembna tema (po odzivih vprašalnika za NUP, Regije)</i>	Naselja, v katerih se prednostno razvija stanovanjsko oskrbo: Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija. Glede na trend postopnega upada prebivalstva, se potrebe po stanovanjih ne bodo povečevale. Na celotnem severnem delu regije ni naselja, ki bi bilo opredeljeno kot prednostno območje za razvoj stanovanjske oskrbe. <u>Usmeritev:</u> Skladno s potrebami se pripravi strokovna podlaga za umestitev stanovanjskih območij v središča v regiji. Opredelitev projektov regionalnega pomena vezanih na stanovanja.
Dijaški domovi, študentski domovi, domovi za starejše, nastanitve za migrante	V regiji so dijaški domovi v: Tolmin, Nova Gorica, Ajdovščina, Vipava Študentski dom je v Novi Gorici. Dom starostnikov ima enote: Nova Gorica, Ajdovščina, Dornberk, Kojsko, Podbrdo, Renče, Tolmin, Vipava <u>Usmeritev:</u> Opredeli se potrebe za vsako izmed posebnih oblik bivanja.
Varstvo pred naravnimi nesrečami (poplavna varnost, erozijska in plazljiva območja, območja brez posegov)	
Varstvo pred poplavami <i>*pri stavbnih zemljiščih namenjenih gradnji stavb so upoštevane rabe: ABCIS, pri stavbah za bivanje pa S, Cu, A</i>	V regiji je po analizi poplavnih območij na stavbnih zemljiščih iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 3% pozidanih in 2% nepozidanih stavbnih zemljišč, namenjenih gradnji stavb. V središčih policentričnega omrežja naselij (ReSPR50) je v regiji na območjih poplavne nevarnosti 4% nepozidanih in 1% pozidanih zemljišč namenjenih gradnji stavb. Problem nevarnosti poplav (poselitvena območja na poplavnih območjih). <u>Usmeritev:</u> Pripravi se karte poplavne nevarnosti za porečja in ukrepov za zmanjševanje poplavne nevarnosti na območju regije. Pripravi se strokovna podlaga za prerezporeditev prostorskih rezerv in iskanje ogroženih lokacij.
Posebne oblike poselitve značilne za regijo	- Kampi, glampingi - Objekti vezani na vinarstvo - <u>Usmeritev:</u> Vsebine se obravnava v sklopu priprave strokovne podlage za poselitev na regionalnem nivoju.

Prazna naselja	V regiji je prepoznan problem praznjenja naselij. Po podatkih SURS je 6 naselij brez prebivalca, prav tako so v regiji naselja z 20 ali manj prebivalci, ter manjša naselja, kjer prebivalstvo upada.
<i>*regionalno pomembna tema (po odzivih vprašalnika za NUP, Regije)</i>	<u>Usmeritev:</u> V sklopu strokovne podlage za poselitev na regionalnem nivoju se prepozna prazna naselja in presodi katera izmed slednjih predstavljajo potencial za razvoj (npr.: turizma, poselitve ...), katera in iz kakšnih razlogov nimajo potenciala za revitalizacijo.
Čezmejno sodelovanje/povezovanje poselitvenih območij	Regija na zahodu meji na sosednjo Italijo.
	<u>Usmeritev:</u> Pridobitev podatkov o čezmejnih vplivih: delovne migracije, dostopnost do prometne infrastrukture, storitve splošnega pomena, trgovski centri, selitve ...

Usmeritve za razvoj krajine

KRAJINA	
Kmetijstvo	
Območja za razvoj kmetijstva na širših mestnih območjih	V okolici Nove Gorice je opredeljeno podeželsko območje v zaledju mest, Idrijsko hribovje je opredeljeno kot jedrno podeželsko območje, ves preostali del regije pa je odmaknjeno podeželje. <u>Usmeritev:</u> skladno z usmeritvijo iz ReSPR50 izdelati strokovne podlage za določitev območij, kjer se na širših mestnih območjih kmetijstvo usmerja v podporo oskrbi prebivalstva s kakovostno in lokalno pridelano hrano
Kmetijske panoge – območja za prednostni razvoj	Na južnem delu regije so vinorodna območja Goriška Brda, Vipavska dolina in delno Kras. Skupaj vinorodna območja v tej regiji obsegajo 84.514 ha. <u>Usmeritev:</u> pridobiti podatke o perspektivnih kmetijskih panogah v regiji ter izdelati strokovne podlage za določitev območij, primernih za posamezne kmetijske panoge, pomembne na nivoju regije
Območja agrarnih operacij	V regiji je po podatkih MKGP (za leto 2020) cca 3.700 ha osuševalnih sistemov in 960 ha namakalnih sistemov, vsi so v Vipavski dolini. <u>Usmeritev:</u> izdelati strokovne podlage za določitev regionalno pomembnih območij in vrst agrarnih operacij (namakanje, osuševanje, agromelioracije)
Prednostna območja za kmetijstvo	Izjemno pomembna območja: cca 8.600 ha Zelo pomembna območja: cca 33.600 ha Pomembna območja: cca 60.000 ha Ostala območja: cca 129.000 ha <u>Usmeritev:</u> razvoj kmetijstva ter spodbujanje različnih vrst kmetijskih panog uskladiti s prednostnimi območji za kmetijstvo
Območja z omejenimi možnostmi za kmetijstvo	V regiji so po podatkih MKGP (za marec 2023) opredeljena predvsem gorska območja, v Vipavski dolini in južno od Nove Gorice (Kras) pa območja s posebnimi omejitvami za kmetijstvo. <u>Usmeritev:</u> razvoj kmetijstva ter spodbujanje različnih vrst kmetijskih panog uskladiti z območji z omejenimi možnostmi za kmetijstvo
Gibanje obsega kmetijskih zemljišč	Izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja predvsem na južnem delu (Vipavska dolina ter Goriška Brda) ter v ožjem pasu v dolini Soče in Idrijce, tako zaradi zaraščanja kot zaradi pozidave. V hribovitem delu se pojavlja predvsem izguba kmetijskih zemljišč zaradi zaraščanja. <u>Usmeritev:</u> določiti ukrepe za zmanjšanje trenda izgube kmetijskih zemljišč
Gozdarstvo	
Potencial za izrabo lesne biomase	Gozdovi pokrivajo že okoli 56 % površine države, les je najpomembnejša obnovljiva surovina v državi, hkrati pa so gozdovi najbolj ohranjeni ekosistemi in jih je zato mogoče obravnavati tudi kot naravne krajine ali pa kot naravne člene v kulturni krajini. <u>Usmeritev:</u> pridobiti podatke o potencialu za izrabo lesne biomase v regiji ter določiti območja za izrabo lesne biomase ter območja za ohranjanje gozda v naravni obliki.

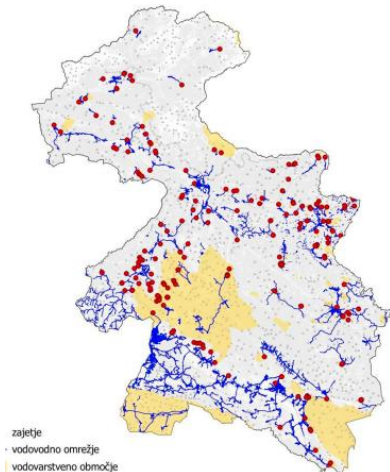
Funkcije gozdov	Funkcije gozdov so ekološke, socialne in proizvodne. Določijo se v gozdnodospodarskem načrtu in se kot strokovne podlage upoštevajo pri prostorskih ureditvah državnega in lokalnega pomena. <u>Usmeritev:</u> izdelati strokovne podlage za določitev funkcij gozdov, relevantnih na regionalni ravni
Lesno predelovalni centri in gozdno-lesne verige	K razvoju gozdno lesnih verig ter ureditvi lesno predelovalnih centrov usmerja že državna strategija (ReSPR50). <u>Usmeritev:</u> skladno z usmeritvijo iz ReSPR50 izdelati strokovne podlage za določitev podeželskih območij z večjim deležem gospodarskega gozda, ki se usmerjajo v razvoj gozdno-lesnih verig kot podporo trajnostni gradnji ter razvoju celovitih in visokokakovostnih lesnih proizvodov ob podpori zelenega javnega naročanja; ter izdelati strokovne podlage za umeščanje in urejanje lesno predelovalnih centrov na regionalni ravni
Gozdne prometnice	Gozdne prometnice poleg izvorne funkcije v okviru upravljanja z gozdovi služijo tudi v rekreativne in prostočasne namene, pri čemer lahko prihaja do konfliktov. <u>Usmeritev:</u> izdelati strokovne podlage za urejanje gozdnih prometnic
Varovalni gozdovi, gozdni rezervati	Prisotni so tako gozdni rezervati (predvsem na Trnovskem gozdu in Idrijskem hribovju) kot varovalni gozdovi (po celotni regiji, zelo zgoščeno pa na severnem delu regije). <u>Usmeritev:</u> pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati območja varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov.
Površine v zaraščanju	Cca 2.500 ha površin je v zaraščanju (v letu 2023) <u>Usmeritev:</u> določiti ukrepe za zmanjšanje trenda zaraščanja
Mineralne surovine	
Območja pridobivanja mineralnih surovin - pridobivalna in potencialna območja	V regiji je 25 lokacij z opredeljeno namensko rabo LN (območje nadzemnega pridobivanja mineralnih surovin) ter več lokacij podeljenih koncesij za izkoriščanje mineralne surovine za gradbeništvo, za industrijo gradbenega materiala ter za predelovalno industrijo. <u>Usmeritev:</u> izdelati strokovne podlage za zagotavljanje varstva virov mineralnih surovin ter za določitev strateških, gospodarsko pomembnih in avtohtonih, pogostih oziroma drugih mineralnih surovin na regionalni ravni. Določitev območij mineralnih surovin državnega in regionalnega pomena in omejitev za razvoj drugih dejavnosti na teh območjih
Upravljanje voda	
Vodovarstvena območja	V regiji je več vodovarstvenih območij, zavarovanih z občinskimi odloki, med njimi tudi nekaj obsežnih (Banjščice, Nanos), ter eno majhno vodovarstveno območje, zavarovano z državno uredbo na skrajnem vzhodnem robu regije. <u>Usmeritev:</u> sprejem uredbe/uredb o vodovarstvenih območjih (na državni ravni)
Morje in obalni pas	Regija ne obsega morja in obalnega pasu
Območja z omejitvami zaradi erozije in plazljivosti	Erozijska območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi so predvsem na vzhodnem delu regije, ob Vipavski dolini in srednjem toku Soče ter na severovzhodnem robu so območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi, na severnem delu pa območja strogega varovanja. V regiji so predvsem območja s srednjo in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov. Na severnem delu so tudi plazovita območja. <u>Usmeritev:</u> izdelava kart erozijskih in plazljivih območij v ustrezni natančnosti (na državni ravni)
Območja prednostnih protipoplavnih ukrepov	V regiji je cca 3.200 ha območij katastrofalnih poplav (podatek iz leta 2020). Pojavljajo se predvsem v Vipavski dolini ter ob Soči. <u>Usmeritev:</u> izdelati načrte za zmanjševanje poplavne ogroženosti posameznih območij (strokovne podlage za načrtovanje ukrepov za zaščito pred škodljivim delovanjem voda po porečjih - zadrževalniki, razbremenilni kanali, protipoplavni nasipi ipd.)
Večnamenska raba voda	Glede na prisotnost in razporeditev voda so v regiji možnosti za večnamensko rabo voda. <u>Usmeritev:</u> izdelava strokovne podlage, v kateri se preveri in načrtuje večnamenska

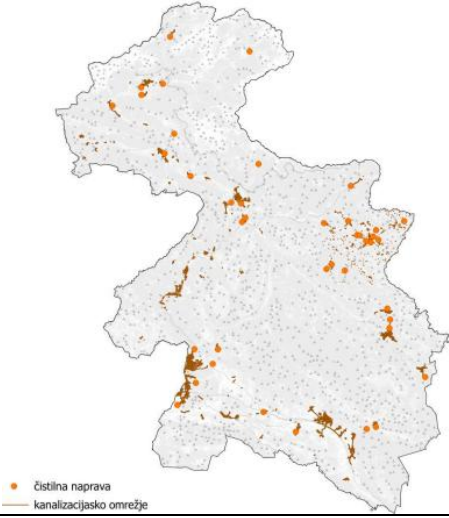
	raba voda (turizem, rekreacija, promet, kmetijstvo/namakanje ipd.)
Potenciali za rabo OVE	
OVE	<p>ReSPR50 usmerja k načrtovanju obnovljivih virov energije (tudi) na regionalni ravni, v sklopu regionalnih prostorskih planov.</p> <p><u>Usmeritev:</u> izdelava strokovnih podlag za opredelitev prostorskih potencialov in območij za vetrne elektrarne, sončne elektrarne, (male) hidroelektrarne, za določitev potenciala za izrabo lesne biomase, za izkoriščanje geotermalne energije ter za OVE za druge podnebno nevtralne vire energije v regiji.</p> <p>Opredeliti je potrebno prednostne lokacije za naprave, ki izkoriščajo OVE za proizvodnjo električne in toplotne energije.</p> <p>Izdelati je potrebno regionalni energetski koncept kot strokovno podlago za opredelitev potencialov za rabo obnovljivih virov energije</p>
Turizem in rekreacija v naravnem okolju	
Prenočitvene zmogljivosti izven mest	<p>Med prenočitvene zmogljivosti izven mest (v naravnem okolju) se štejejo predvsem kampi, glampingi, planinski domovi in kočje, počitniški domovi, začasne nastanitvene zmogljivosti in marine ter drugi nastanitveni obrati. V regiji je bilo leta 2023 urejenih cca 14.600 ležišč v navedenih vrstah nastanitvenih obratov.</p> <p><u>Usmeritev:</u> vrste turizma, vrste prenočitev, razmestitev objektov za turizem in druge vsebine naj se določi na podlagi strategije razvoja turizma za regijo.</p>
Športna letališča, vzletišča	<p>V regiji sta dve letališči.</p> <p><u>Usmeritev:</u> letališča in vzletišča razvijati usklajeno s preostalo turistično rekreacijsko infrastrukturo</p>
Pohodniške poti, izletniške točke, kolesarske povezave, smučišča	<p>Podatki niso na voljo v ustrezni obliki in/ali natančnosti.</p> <p><u>Usmeritev:</u> pridobitev ustreznih podatkov ter izdelava usmeritev za prostorski razvoj teh elementov turistične infrastrukture na ravni regije</p>
Kopališča v naravnem okolju, kopalne vode, plovne poti	<p>Na Soči, Idriji in Nadiži je 7 lokacij kopalnih voda. V regiji ni sprejetih uredb o uporabi plovil na motorni pogon.</p> <p><u>Usmeritev:</u> rabo voda v rekreacijske in turistične namene uskladiti</p>
Posamična poselitve	
Poselitve	<p>Pri posamični poselitvi se naslavljajo predvsem tradicionalne oblike (celki, zaselki, posamične domačije), vinogradniška poselitve, suburbana posamična poselitve ter razvrednotena območja posamične poselitve.</p> <p>V regiji je cca 870 ha površin stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitve), to je 0,37 % površine regije.</p> <p><u>Usmeritev:</u> izdelati strokovno podlago za opredelitev razširjenosti pojava posamične poselitve v regiji, njenih prostorskih značilnosti, trendov v njeni pojavnosti ter za določitev urejanja in sanacije oz. ukrepov za preprečevanje širjenja</p> <p>Izdelati tematske strokovne podlage glede na vrste in posebnosti posamične poselitve v regiji.</p>
Obramba in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	
Območja za potrebe obrambe	<p>Število območij za potrebe obrambe v regiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ območja izključne rabe prostora za potrebe obrambe: 6 ▪ območja možne izključne rabe prostora za potrebe obrambe: 11 ▪ območja omejene in nadzorovane rabe prostora za potrebe obrambe: 9 <p>Območja, ki se uporabljajo za potrebe delovanja sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na državnem nivoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kovk - (načrtovano) območje geo magnetnega monitoringa (občina Ajdovščina) - logistični center - skladišče (občina Ajdovščina) ▪ Grgar – skladišče (občina Nova Gorica) <p><u>Usmeritev:</u> območja za potrebe obrambe in civilne zaščite upoštevati kot omejitvev za razvoj drugih dejavnosti v prostoru; izdelati strokovno podlago za določitev morebitnih dodatnih/drugačnih območij za izvajanje nalog iz pristojnosti regij, npr. za potrebe civilne zaščite.</p>

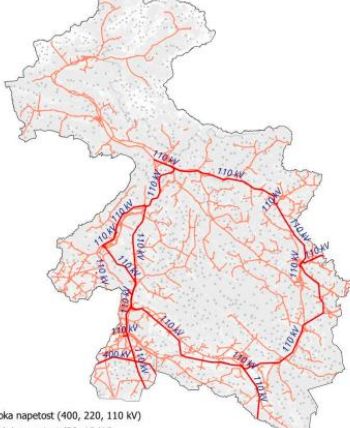
Ekološka povezljivost	
Zeleni sistem regije	<p>Pretežni del regije je gozdat, Trnovski gozd in visokogorje (Triglavski narodni park) sodita med naravno najbolj ohranjena območja v državi. Med nosilnimi območji zelenega sistema sta Soča in Vipava s pritoki. Na območju celotne regije so manjša jedrna območja in ključni koridorji ter (potencialni) ekokoridorji za medveda ter večja, sklenjena jedrna območja za parkljarje, na južnih obronkih Trnovskega gozda in na širšem območju TNP pa so zelo občutljiva območja za jastreba.</p> <p><u>Usmeritev:</u> ob načrtovanju zelenega sistema regije je treba zagotavljati (ohranjati, na novo vzpostavljati) ekološko povezljivost posameznih krajinskih območij (ekološke krpe, koridorji, stopalni kamni) in preveriti sprejemljivost posameznih</p>
Zeleni sistem v širših mestnih območjih	<p>Velik del Goriškega ŠMO obsega urbana območja Nove Gorice s Šempetrom in Vrtojbo, pa tudi številna manjša naselja. Zeleni sistemi v urbanih območjih obsegajo javne in druge zelene površine, obvodna območja ob Soči in Vipavi, kmetijska zemljišča in gozdove, ki prehajajo v podeželsko zaledje (tudi prek državne meje z Italijo s kulturno krajino, gozdovi in manjšimi naselji ter razpršeno poselitvijo).</p> <p><u>Usmeritev:</u> V okviru urbanistične zasnove (lahko v smiselni povezavi s krajinsko zasnovo) se izdelata zasnova zelenega sistema, ki naj izpostavi ekološke, funkcionalne in morfološke vidike javnih in drugih zelenih površin v naseljih in med njimi.</p>
Prepoznavnost krajine	
Območja nacionalne/regionalne prepoznavnosti	<p>V regiji so na podlagi opredelitev iz SPRS (2004) območja nacionalne prepoznavnosti: Goriška Brda, Idrija, Kras, Območje Gore, Rut – Grant – Stržišče – Kal, Trenta, Vasi pod Čavnom. Nekatera od teh območij so se v zadnjih desetletjih spremenila zaradi razvoja (veliki infrastrukturni objekti, širitev naselij in razpršene poselitve, turističnih kapacitet ipd.) ali pa opuščanja rabe (zaraščanje kulturne krajine na Krasu in na odmaknjenih predelih na visokih legah) in požarov (Kras).</p> <p><u>Usmeritev:</u> pri pripravi RPP upoštevati novelirane podatke o razdelitvi krajinskih tipov, izjemnih krajinah in območjih prepoznavnosti krajine, ki se na podlagi strokovnih podlag za krajino (krajinska zasnova) smiselno opredelijo tudi na regionalni ravni. Prostorski razvoj na teh območjih (poselitev, infrastrukturni objekti, kmetijski objekti in preurejanje kmetijskega prostora, ukrepi za zaščito pred škodljivim delovanjem voda, umeščanje naprav za rabo OVE idr.) prilagoditi zahtevam za ohranjanje prepoznavnih krajinskih prvin in vzorcev ter značaju krajine.</p>
Izjemne krajine	<p>V regiji so izjemne krajine na nacionalni ravni: Drežnica, Labinje, Log pod Mangartom, Marija Snežna pri Gočah, Otlica, Rut – Grant – Stržišče, Šmartno, Trenta. Nekatero od teh so se v zadnjih desetletjih spremenile zaradi novogradenj (infrastrukture in stavb) ali pa zaradi opuščanja kmetovanja in naselij.</p> <p><u>Usmeritev:</u> pri pripravi RPP upoštevati novelirane podatke o izjemnih krajinah; tu naj se prostorski razvoj (poselitev, infrastrukturni objekti, kmetijski objekti in preurejanje kmetijskega prostora, ukrepi za zaščito pred škodljivim delovanjem voda, umeščanje naprav za rabo OVE idr.) prilagodi zahtevam za vzdrževanje krajinskih prvin in vzorcev, ki so nosilci njihove izjemnosti.</p>
Dediščinske kulturne krajine	<p>V regiji so dediščinske kulturne krajine: Drežniške Ravne - Planina Zaprikraj, Julijske Alpe - Triglavski narodni park, Krn - Planina Kašina, Krn - Planina Leskovca, Krn - Planina Slapnik, Ljubinj - Planina Lom, Lokovec - Ambient teras s kozolci pod domačijo Ivanček, Ravne v Bohinju - Ravenska planina in planina Za Črno goro, Sužid - Sužiška planina, Sveta Gora pri Gorici - Območje gore z Marijinim svetiščem, Tabor nad Črničami - Območje arheologije, tabora in soteske, Tolminske Ravne - Planina Kal, Volarje - Planina Lapač, Volče pri Tolminu - Kovačičeva planina, Volče pri Tolminu - Planina Bant, Zatoimin - Planina Laška seč, Zatoimin - Planina Sleme, Zatoimin - Planina Za Grmučem, Zemono - Območje ob dvorcu Zemono.</p>

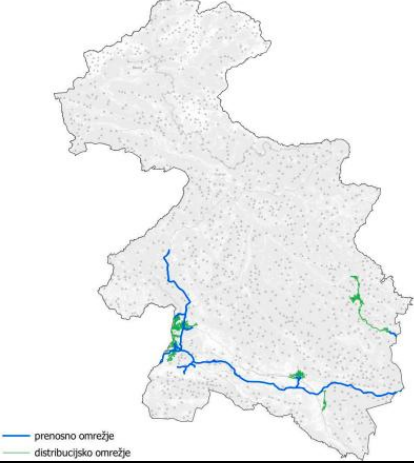
	<p><u>Usmeritev:</u> pri pripravi RPP upoštevati splošni režim za varstvo dediščinskih kulturnih krajin (MK).</p>
Naravni parki	<p>V regiji so Triglavski narodni park in krajinska parka Južni obronki Trnovskega gozda ter Južni in zahodni obronki Nanosa.</p> <p><u>Usmeritev:</u> Za zavarovana območja narave se izdela krajinska zasnova. Pri načrtovanju prostorskega razvoja na zavarovanih območjih naj se vključijo upravljavski zavodi oz. pristojne službe NUP in občin, da se zagotovijo racionalna raba prostora in uskladijo razvojni in varstveni interesi na teh območjih. Upoštevajo se upravljavski načrti, kjer obstajajo.</p>
Območja sanacij razvrednotenih krajinskih območij	<p>Funkcionalno razvrednotena območja v regiji (območja pridobivanja mineralnih surovin, degradirana območja infrastrukture ter industrijskih dejavnosti in območja z različno stopnjo opuščeni zemljišč in objektov) se nahajajo predvsem na južnem delu regije, v večjih naseljih in bližini.</p> <p><u>Usmeritev:</u> izdelati je treba podrobnejšo evidenco stanja (vrsta, obseg, število) degradiranih območij in predvideti možnosti za sanacijo (programsko – funkcionalno, oblikovno, ekološko).</p>
Čezmejno sodelovanje/povezovanje krajinskih območij	<p>Regija na zahodu meji na sosednjo Italijo (večinski potek meje po hribovitih in gorskih območjih, ki so precej naravno ohranjeni, z velikim deležem gozda in opuščanjem kmetovanja). Na severu se povezuje z gorenjsko regijo, na severovzhodu z osrednjeslovensko, na jugu pa s primorsko-notranjsko in z obalno-kraško regijo.</p> <p><u>Usmeritev:</u> pridobiti je treba podatke o zavarovanih območjih narave in njihovem upravljanju v Italiji, o razvojnih programih za razvoj turizma, kmetijstva in upravljanja voda v dolini Soče in na gorskih predelih, s ciljem, da se zagotovi čim bolj usklajeno urejanje prostora.</p>

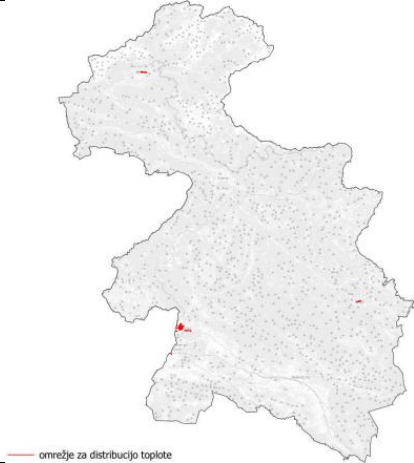
Usmeritve na področju gospodarske javne infrastrukture

Gospodarska javna infrastruktura	
Komunalna infrastruktura	
Oskrba s pitno vodo	<p>Oskrba s pitno vodo regije se zagotavlja prek več različnih in razpršenih vodovodnih sistemov, ki so medsebojno slabo povezani zaradi reliefnih značilnosti regije. Večji sistemi so izvedeni praviloma v dolinskih območjih. Vodni viri v regiji niso enakomerno razporejeni, posamezne občine se oskrbujejo s pitno vodo iz vodnih virov, ki se lokacijsko nahajajo v drugih občinah. Povezav v sosednje regije ni.</p> <p><u>Usmeritev:</u> Na državni ravni se izdela strokovna podlaga Zasnova sistema oskrbe s pitno vodo na območju RS, v kateri se opredelijo obstoječi in načrtovani vodni viri s količinsko razpoložljivostjo in namenom (osnovna oskrba, rezervni vir), oskrbna območja posameznih vodovodnih sistemov ter objekti za transport pitne vode od vodnih virov do prevzemnih mest v posamezni občini oz. vodovodnem sistemu. Za</p>

	<p>vse načrtovane objekte GJI se izdelajo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Možnosti povezovanja vodovodnih sistemov na regionalni ravni se preveri pri dolinskih sistemih (Vipavska dolina, dolina Soče) predvsem v smislu zagotavljanja rezervnih kapacitet in nadomestnih vodnih virov v primerih onesnaženj. V primeru, če bodo načrtovani objekti GJI za distribucijo pitne vode znotraj občin služili oskrbi več občin, občine pomembnejše skupne objekte za distribucijo pitne vode po vnaprejšnjem dogovoru načrtujejo v RPP. Za pripravo RPP morajo kot strokovno podlago RPP zagotoviti izdelavo Idejne rešitve načrtovanih objektov za distribucijo pitne vode s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.</p>
<p>Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode</p>	<p>Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v regiji se zagotavlja v vseh večjih naseljih prek posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami. Nekateri kanalizacijski sistemi s čistilnimi napravami služijo odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode iz več občin (npr. Šempeter, Nova Gorica...).</p> <p>Usmeritev: Na regionalni ravni je treba predvsem zagotoviti izgradnjo vseh potrebnih kanalizacijskih sistemov za zagotavljanje ustreznega varstva okolja, praviloma na občinski ravni. V primeru, če bodo načrtovani objekti GJI za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode služili oskrbi več občin, občine pomembnejše skupne objekte za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode po vnaprejšnjem dogovoru načrtujejo v RPP. Za pripravo RPP morajo kot strokovno podlago RPP zagotoviti izdelavo Idejne rešitve načrtovanih objektov za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.</p>
<p>Ravnanje z odpadki</p>	<p>Ravnanje z odpadki se izvaja v objektih za ravnanje z odpadki v regiji, delno pa v objektih za ravnanje z odpadki v drugih regijah. Odlagališča oz. centri za ravnanje z odpadki v goriški regiji so v Novi Gorici (Stara gora), Tolminu in Ajdovščini.</p> <p>Usmeritev: Na državni ravni se izdelava strokovna podlaga Zasnova sistema ravnanja z odpadki na območju RS, v kateri se opredelijo obstoječi in načrtovani objekti GJI za ravnanje z odpadki, ki so potrebni za izvajanje državnih GJS (sežigalnice, objekti za ravnanje z živalskimi odpadki, objekti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki) vključno z oskrbnimi območji.</p> <p>V zasnovo sistema ravnanja z odpadki na ravni države bi bilo treba vključiti tudi načrtovanje odlagališč preostanka komunalnih odpadkov in predvsem regionalnih centrov za ravnanje z odpadki. Praviloma bi bilo smiselno v vsaki regiji zagotoviti po en tak center ob upoštevanju tudi današnje prostorske razmestitve dejavnosti ravnanja z odpadki v goriški regiji. Predpogoj za to je sprememba zakonskih predpisov, saj je načrtovanje teh objektov v skladu z veljavnimi predpisi v pristojnosti občin, prav tako pa se občine samostojno odločajo, katere objekte za ravnanje z odpadki bodo uporabljale. V sistem zagotavljanja storitev GJS bi bilo treba vključiti tudi področje ravnanja z gradbenimi odpadki, ravnanje s katerimi se v skladu z veljavnimi predpisi izvaja kot tržna dejavnost.</p>

	<p>Za vse načrtovane objekte GJI se izdelajo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.</p> <p>V primeru, če bodo načrtovani objekti za ravnanje z odpadki, ki so potrebni za izvajanje občinskih GJS (odlagališča preostanka komunalnih odpadkov, RCERO, CERO, ZC) služili oskrbi več občin, občine skupne objekte za ravnanje z odpadki po vnaprejšnjem dogovoru načrtujejo v RPP. Za pripravo RPP morajo kot strokovno podlago RPP zagotoviti izdelavo Idejne rešitve načrtovanih objektov za ravnanje z odpadki s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.</p>
<p>Energetska infrastruktura</p>	
<p>Električna energija</p>	<p>Oskrba z električno energijo v regiji se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije. Celotno omrežje regije se na 110 kV nivoju napaja iz smeri obalno-kraške regije (RTP Divača), znotraj goriške regije pa je vzpostavljena 110 kV zanka Nova Gorica – Ajdovščina – Idrija – Tolmin – HE na Soči - Nova Gorica. Območje zgornjesoške doline je napajano na 20 kV omrežju. Prek jugozahodnega dela regije poteka 400 kV mednarodna daljnovodna povezava Divača – Redipuglia (Italija).</p> <p>— Visoka napetost (400, 220, 110 kV) — Srednja napetost (20, 10 kV)</p> <p><u>Usmeritev:</u> Na državni ravni se ob upoštevanju in uporabi desetletnih razvojnih načrtov prenosnega in distribucijskega sistema električne energije izdelava podrobnejša in prostorsko določena strokovna podlaga Zasnova sistema za oskrbo z električno energijo v RS, v kateri se natančno in prostorsko določljivo opredelijo obstoječi in načrtovani objekti prenosnega in distribucijskega sistema električne energije nazivne napetosti 110 kV in več ter objekti distribucijskega sistema električne energije srednje napetosti za vključitev proizvodnih virov električne energije v omrežje. V predmetni zasnovi naj se na regionalni ravni tudi opredeli izhodišča in potenciali za proizvodnjo električne energije in njihove prostorske konotacije predvsem iz obnovljivih virov. Predvidena je gradnja 110 kV daljnovoda prek naselja Renke za izboljšavo povezave do RTP Divača.</p> <p>Za vse načrtovane objekte GJI se izdelajo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.</p>
<p>Zemeljski plin</p>	<p>Oskrba z zemeljskim plinom v regiji se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina, ki poteka po Vipavski dolini do Anhovega in do Godoviča za oskrbo Idrije. Prek regije poteka glavna prenosna plinovodna povezava z Italijo.</p>

	 <p>— prenosno omrežje — distribucijsko omrežje</p> <p>Usmeritev: Uporaba zemeljskega plina v Sloveniji za priključevanje novih stavb je izključno odvisna od političnih odločitev v zvezi z rabo zemeljskega plina kot energenta za ogrevanje.</p> <p>Na državni ravni se ob upoštevanju in uporabi desetletnega razvojnega načrta prenosnega sistema zemeljskega plina izdelava strokovna podlaga Zasnova sistema za oskrbo z zemeljskim plinom v RS, v kateri se natančno in prostorsko določljivo opredelijo obstoječi in načrtovani objekti prenosnega sistema zemeljskega plina. V aktualnem 10 letnem razvojnem načrtu je v Goriški regiji zaradi novih razmer na trgu zemeljskega plina potrebno prenoviti vstopno / izstopno točko prenosnega plinovodnega omrežja na Vrtojbi, dograditi prenosno omrežje do Ajdovščine in tam dograditi kompresorsko postajo, vse predvsem v luči povečanja uvoznih sposobnosti Slovenije. Za napajanje obalnega območja z zemeljskim plinom je načrtovan prenosni plinovod M6 Ajdovščina – Lucija (že sprejet DPN), predvidena pa je še plinovodna prenosna povezava med Godovičem (Idrijo) in Škofjo Loko. Za vse načrtovane objekte GJI se izdelajo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.</p> <p>V primeru, če bodo načrtovani objekti za distribucijo zemeljskega plina služili oskrbi več občin, občine pomembnejše skupne objekte za distribucijo zemeljskega plina po vnaprejšnjem dogovoru načrtujejo v RPP. Za pripravo RPP morajo kot strokovno podlago RPP zagotoviti izdelavo idejne rešitve načrtovanih objektov za distribucijo zemeljskega plina s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Distribucija zemeljskega plina je v skladu z veljavnimi predpisi izbirna občinska GJS. To pomeni, da občine nimajo obveznosti izvajanja te GJS, uporabniki pa nimajo obveznosti priključevanja in uporabe storitev te GJS. V primeru, če bi se v regionalnih energetskih konceptih določila območja, kjer bi se kot energent za ogrevanje uporabljal zemeljski plin, potem bi bilo treba v predpisih za ta območja določiti tudi obveznost zagotavljanja omrežja distribucijskega zemeljskega plina na teh območjih ter obveznost uporabe zemeljskega plina kot energenta za ogrevanje na teh območjih. Glede na ta izhodišča se tako v RPP opredeli tudi oskrbna območja distribucijskih sistemov zemeljskega plina.</p>
Oskrba s toploto	Oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se v skladu s podatki katastra GJI izvaja v Novi Gorici, Bovcu in Idriji.

	 <p>Usmeritev: V primeru, če bodo načrtovani objekti za distribucijo toplote (kotlovnice) služili oskrbi več občin, občine pomembnejše skupne objekte za oskrbo s toploto po vnaprejšnjem dogovoru načrtujejo v RPP. Za pripravo RPP morajo kot strokovno podlago RPP zagotoviti izdelavo Idejne rešitve načrtovanih objektov za oskrbo s toploto s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Distribucija toplote je v skladu z veljavnimi predpisi izbirna občinska GJS. To pomeni, da občine nimajo obveznosti izvajanja te GJS, uporabniki pa nimajo obveznosti priključevanja in uporabe storitev te GJS. V primeru, če bi se v regionalnih energetskega konceptih določila območja, kjer bi se oskrba s toploto zagotavljala prek distribucijskih sistemov, bi bilo treba v predpisih za ta območja določiti tudi obveznost zagotavljanja oskrbe s toploto prek distribucijskih sistemov in obveznost priključevanja na te sistemi na teh območjih. Glede na ta izhodišča se tako v RPP opredeli tudi oskrbna območja distribucije toplote.</p>
<p>Prometna infrastruktura</p>	
<p>Splošno o regiji</p>	<p>Območje regije je imelo v preteklosti pomembno prometno in transportno vlogo, saj povezuje zahodni in vzhodni del osrednjega evropskega prostora. Z nezadostnim vlaganjem v prometno infrastrukturo državnega pomena in predstavitev evropsko pomembnega prometnega koridorja (železnica, cesta) pa jo je danes deloma izgubilo.</p> <p>Prometna povezanost regije in s tem povezanost središč ter dostopnost je precej šibka in ima kar nekaj kritičnih točk. Prav tako so nezadostne povezave s sosednjimi regijami v Sloveniji ter čezmejne in mednarodne povezave v smeri vzhod–zahod proti Italiji (Goriška pokrajina, Videmska pokrajina). Prometna povezanost je najšibkejša v severnem delu regije.</p> <p>V letu 2020 je imela regija 729.609 km državnih cest, kar je 11,15 odstotka celotnega državnega cestnega omrežja (Slovenija 6.540.388 km). V primerjavi s prejšnjim obdobjem na tem področju ni večjih sprememb.</p>
<p>Cestni promet</p>	<p>Glavna prometna os skozi goriško regijo je hitra cesta Razdrto–Vrtojba, ki je pomembna tako za tranzitni promet in gospodarski razvoj regije kot za namene zagotavljanja dostopnosti med središči v ravninskem delu regije ter dostopnosti regije do drugih delov Slovenije in Italije, saj obravnavana cesta predstavlja najkrajšo povezavo osrednje Slovenije z italijanskim avtocestnim sistemom.</p> <p>Na glavno prometno os, ob kateri sta locirani Nova Gorica in Ajdovščina, se navezujeta dve temeljni državni prometnici: Soška cesta in Alpika, ki skupaj s hitro cesto tvorita osrednjo mrežo povezanosti regije.</p> <p>Na območju regije je tako izvedenih 44 km avtoceste oz. hitre ceste. Ekonomski potencial hitre ceste za tranzitni promet ni izkoriščen v celoti, saj ni zgrajena niti podporna infrastruktura vozlišča niti sodobna navezava na pomembne tovarne in potniške povezave mednarodnega železniškega prometa v neposredni bližini.</p>

	<p>Izjemno problematična ostaja kritična točka stičišča osrednjih regijskih prometnic v smeri vzhod–zahod ter v smeri sever–jug v ožjem mestnem jedru Nove Gorice (Vojkova cesta in Kromberška vpadnica), kar povzroča tako težave pretočnosti znotraj regije, zavira urbani (kakovost bivanja, težave mobilnosti, stanovanjska pozidava, gradnja gospodarskih in poslovnih objektov ter objektov družbenega pomena) razvoj središča, obenem pa zmanjšuje privlačnost za gospodarske dejavnosti in povečuje nepovezanost znotraj same regije.</p> <p>Za gospodarski razvoj in ohranjanje poselitve severnega dela regije je izjemnega pomena 4. razvojna os Škofja Loka–Cerkno–Želin ter modernizacija enako pomembnega kraka Logatec–Idrija–Želin proti Tolminu in Peršetu do Robiča. Prav tako sta za zagotavljanje ustreznih prometnih povezav pomembni dve navezavi na 4. razvojno os, in sicer odsek Kobarid–Bovec in odsek Peršeti–Nova Gorica (povezava sever–jug). Obe povezavi sta izjemno pomembni z vidika zagotavljanja varne prometne povezanosti Zgornjega Posočja z osrednjo Slovenijo ter regijskim središčem (Novo Gorico). Medtem ko se odsek od Tolmina do Želina modernizira, ostaja krak od Želina proti Škofji Loki zaenkrat samo na papirju in je pomembna razvojna ovira v smislu dostopnosti in možnosti za razvoj različnih dejavnosti.</p> <p>Regija omenjene cestne prometne povezave vidi kot logično povezano celoto zagotavljanja osnovnih razvojnih infrastrukturnih pogojev za zagotavljanje vitalnosti severozahodnega višinskega dela regije (zahodne Slovenije). Obstoječe prometne povezave imajo namreč nizko prometno propustnost in nezadostno varnost (majhne vozne hitrosti, črne točke, nezavarovani odseki), predvsem na delu med Spodnjo Idrijo in Trebušo. Na odseku Godovič–Idrija je bila sicer že izvedena obsežna modernizacija cestne povezave, prav tako na več točkah med Spodnjo Idrijo in Stopnikom ter od Stopnika do Mosta na Soči.</p> <p>Na območju regije je 2.460,5 km občinskih cest, ki zaradi zahtevnosti in sestave terena za redno naložbeno vzdrževanje zahtevajo veliko sredstev (lokalne ceste so sicer izrednega pomena, saj omogočajo dostopnost do podeželja, kar je temeljni pogoj za razvoj gospodarstva in poseljenosti).</p> <p>Aktivnosti na področju cestne infrastrukture v regiji v prihodnje bodo zajemale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ posodobitev državnih cest, ▪ vzdrževanje občinskih in lokalnih cest; ▪ pripravo dokumentov in priprava naložb v 4. razvojno os, ▪ izgradnjo manjkajoče cestne infrastrukture. <p><u>Usmeritve:</u> Na nivoju regije oziroma za izbrana območja je treba izdelati makroskopske prometne modele, z definiranimi izvorno-ciljnimi matrikami potovanj. Na podlagi izdelanih prometnih modelov, v katerih se upoštevajo veliki generatorji prometa (npr. večje stanovanjske soseske, industrijske cone, trgovska središča ...) se pridobi osnovne podatke za umeščanje nove cestne infrastrukture v prostor. Pri načrtovanju nove cestne infrastrukture je treba upoštevati usmeritev po zmanjšanju deleža uporabe osebnih vozil in povečanju uporabe drugih (predvsem trajnostnih) oblik mobilnosti.</p> <p>V okviru strokovnih podlag za umeščanje nove cestne infrastrukture v prostor se poleg definiranja tras določi tudi plansko kategorizacijo cestnega omrežja na regionalnem nivoju.</p> <p>Izdelati je treba tudi strokovne podlage umeščanja prometno pomembnih točk v prostor, kot so npr. logistični intermodalni terminali, parkirišča za tovornjake, parkirišča P+R in podobno</p>
--	---

<p>Železniški promet</p>	<p>Regijo v smeri sever–jug povezuje železniška proga Jesenice–Nova Gorica– Sežana (Bohinjska proga), od katere se v Šempetru pri Gorici odcepi proga proti Gorici/Gorizii (Gorizia Centrale), v Prvačini pa proga proti Ajdovščini. Slednji dve progi se trenutno uporabljata samo za tovorni promet, medtem ko na progi Jesenice–Sežana potniški promet pokriva potrebe dnevnih migrantov (zlasti dijakov), v veliki meri pa je zanimiva tudi za turiste.</p> <p>Frekvenca potniških vlakov je za učinkovit javni servis danes občutno prenizka. Vodenje prometa je zastarelo, izogibališč je premalo, postaje in postajališča pa so slabo urejena. Na nekaterih odsekih je varnost prometa ogrožena zaradi slabo vzdrževanega terena (padajoče kamenje, plazovi). Tudi vozna sredstva (motorne potniške garniture) so stara in ne ustrezajo sodobnim standardom.</p> <p>Sorazmerno zastarelo železniško omrežje sicer povezuje tako severni kot južni del regije (predvsem za potrebe zagotavljanja dostopnosti do oskrbe in storitev ter delovnih mest znotraj regije), vendar je zaradi dolgoletne zapostavljenosti ter pomanjkanja razvoja v času primerne ponudbe zelo slabo korišćeno.</p> <p>Težavo predstavljajo tudi nekatere neprimerne odločitve v preteklosti. Že vzpostavljena direktna povezava Ljubljana–Videm/Udine tako ni predvidela možnosti povezave s čezmejnimi prometnimi vozlišćem na območju čezmejnega urbanega prostora Nove Gorice-Gorice/Gorizie.</p> <p>Celotno železniško omrežje regije ima sicer ob ustrezni posodobitvi, upravljanju in vzdrževanju izredne potencialne za to, da zagotovi sodobne, trajnostne načine pokrivanja mobilnostnih potreb prebivalstva in obiskovalcev (potniški promet) ter poveća svojo vlogo pri oskrbi gospodarstva regije (tovorni promet). Prostor čezmejnega urbanega središća Nove Gorice–Gorice/Gorizie in širšega mestnega prostora skupaj z Ajdovščino ima možnosti razvoja logističnih storitev ter podpornih storitev pretovora iz cestnega na železniški tovorni promet, tudi kot pomožni terminal pristanišć severnega Jadrana, vendar slednjega ni mogoće udejanjati brez moćne državne podpore in ustreznih infrastrukturnih vlaganj.</p> <p>Veliko težavo predstavlja trenutno veljavna Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030, ki ne predvideva nikakršnih naložb v železniško infrastrukturo v regiji in s tem onemogoća pridobivanje nacionalnih ter evropskih sredstev.</p> <p>Aktivnosti na področju železniške infrastrukture v prihodnje bodo zajemale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vkljućitev projektov v nacionalne strateške načrte (Resolucijo nacionalnega programa razvoja prometa ipd.), s čimer se zagotovi ▪ možnost pridobivanja različnih virov za gradnjo in posodabljanje infrastrukture (preučitev smiselnost železniške povezave Bovec–Kranjska Gora, Bovec–Trbiž ipd.), ▪ zagotovitev varnega odvijanja prometa (stabilizacija krušljivih poboćij ipd.), ▪ vzpostavitev novih izogibališč in posodobitev vodenja prometa za povećanje prepustnosti prog s ciljem vzpostavitve voženj potniških vlakov v enournem taktu, ▪ ureditev postaj in postajališč (izgradnja ustreznih peronov, informacijske in komunikacijske opreme, povećanje dostopnosti, udobnosti in atraktivnosti postajnih objektov, zagotavljanje dodatnih storitev za uporabnike JPP), ▪ ohranjanje arhitekturne in tehniške dedišćine ter njena funkcionalna integracija v koncept sodobne regionalne železnice, ▪ postopno rekonstrukcijo celotnega ustroja prog. <p><u>Usmeritve:</u> Izdelati je potrebno strokovne podlage v sklopu katerih se obravnava zagotavljanje taktih voznih redov na nivoju regije (zagotavljanje dvotirnosti na vseh železniških progah in elektrifikacija).</p>
--------------------------	--

	Izdelava strokovnih podlag ter druge dokumentacije na ravni regije za nadgradnjo železniških prog (potrebe in strateške usmeritve regije državi za načrtovanje železniške infrastrukture). Pri tem je treba večji poudarek tako na glavnih kot regionalnih progah nameniti konkurenčnosti potniškega prometa (večje hitrosti) ter prevozu koles (v turistične namene in za dnevno mobilnost).
Kolesarski promet	<p>V regiji je vzpostavljenih le nekaj krajših državnih kolesarskih povezav – v Novi Gorici, Tolminu, Idriji in Ajdovščini. Regija si prizadeva za vzpostavitev kraka evropskega kolesarskega omrežja Eurovelo, ki bi potekal preko Vipavske doline do Nove Gorice in čezmejno v Italijo.</p> <p>V regiji se povečuje število urejenih tematskih/lokalnih kolesarskih poti (Bovško, Idrijsko-Cerkljansko, Brda, Vipavska dolina itd.). Z izgradnjo brvi čez Sočo v Solkanu ter manjkajočih povezav znotraj čezmejnega urbanega središča Nova Gorica-Gorica/Gorizia v okviru EZTS GO se vzpostavljajo pogoji za povezano daljinsko kolesarsko povezavo med dolino reke Soče in Jadranskim morjem – tako na območju Republike Slovenije kot na območju Furlanije - Julijske krajine v Republiki Italiji.</p> <p>Na ta način se izvaja se vzorčni primer multiplikacijske vrednosti tesnega upravnega in funkcijskega čezmejnega povezovanja.</p> <p><u>Usmeritve:</u> Izdelati je treba strokovne podlage za prostorsko umestitev kolesarskih povezav na regionalnem in lokalnem nivoju, ki dopolnjujejo državno kolesarsko omrežje. Med tem ko državno kolesarsko omrežje povezuje predvsem posamezne kraje, morajo lokalne oziroma regionalne kolesarske povezave povezati tudi ključne točke na obravnavanem območju (npr. stanovanjske soseske, industrijski-poslovne cone, območja šol in vrtcev, zdravstvene ustanove ...). Poleg definiranja tras kolesarskega omrežja se v okviru strokovnih podlag določi tudi plansko kategorizacijo kolesarskih povezav na regionalnem nivoju.</p> <p>Na nivoju regije naj se izdelata tudi strokovne podlage za umeščanje državnih kolesarskih povezav v prostor, ne glede na to, da je načrtovanje državnih kolesarskih povezav v pristojnosti države, pri čemer naj strateške usmeritve v strokovnih podlagah povzemajo potrebe Goriške regije (usmeritve regije državi za načrtovanje kolesarskega omrežja za tiste trase, ki so trenutno definirane zgolj s koridorji).</p> <p>Izdelava regijskega načrta državnih kolesarskih povezav (daljinskih, glavnih in regionalnih), ki bodo dobile svoje mesto v proračunu RS) – po vzoru nekaterih drugih regij, npr. Koroške in Savinjske regije.</p>
Javni potniški promet	<p>Na celotnem območju Goriške regije se stremi k posodobitvi in intenziviranju JPP (avtobusnega in železniškega) na vseh progah v regiji ter za namen povezovanja urbanih središč z zaledjem.</p> <p>Poleg nadgradnje je treba vzpostaviti tudi vse pogoje za integracijo javnega potniškega prometa s pametnim upravljanjem ter uvedbo enotne vozovnice in vzpostaviti povezavo z drugimi sistemi, npr. izposojajo koles. Poseben poudarek je treba nameniti potrebam prebivalcev, npr. starejšim ter povezati vse oblike javnega prevoza in zagotoviti ustrezn nivo storitve.</p> <p>V okviru izboljšave JPP je treba okrepiti povezave med mestom in podeželjem. V Novi Gorici kot vstopni točki se razvija in krepi osrednji potniški večmodalni terminal s povezovanjem železniškega potniškega prometa ter cestnega JPP. Prostor čezmejnega urbanega središča Nove Gorice-Gorice/Gorizie je namreč naravno pogojena osrednja zahodna vstopna točka regije in države, torej strateško pomembna lokacija za osrednji potniški večmodalni terminal s povezovanjem železniškega potniškega prometa ter cestnega JPP v mednarodni javni potniški promet, ki pa zaradi kritičnosti vozlišča regionalnih prometnic, manjkajoče železniške povezave med Novo Gorico in Gorico/Gorizio ter manjkajoče podporne</p>

	<p>infrastrukture za umik tovornega cestnega in železniškega prometa iz ožjega središča urbanega prostora še ni vzpostavljen. Manjkajoče prometno vozlišče s sodobno vpetostjo v bližnje prometne koridorje, ki ni povezano z mednarodnim letališčem v oddaljenosti približno 30 km, predstavlja oviro trajnostnemu razvoju regije.</p> <p>Hkrati z večmodalnim voliščem v Gorici se razvija mreža regijsko pomembnih večmodalnih vozlišč za zagotavljanje dostopnosti omrežja naselij v regiji z javnim potniškim prometom.</p> <p>Aktivnosti na področju infrastrukture JPP v prihodnje bodo zajemale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zagotavljanje spodbud za brezplačni javni prevoz za starejše in druge ranljive skupine, ▪ zagotavljanje večje vključenosti (avtonomijo) regije pri načrtovanju in upravljanju sistemov JPP, tudi železnice, hkrati pa vpeljevanje državnih spodbud (subvencij za dijake in študente, sredstev za izvajanje obveznih gospodarskih javnih služb s področja JPP, vzdrževanja infrastrukture itd.), ▪ zagotavljanje spodbud delodajalcem za izdelavo mobilnostnih načrtov in večjo uporabo JPP med zaposlenimi ▪ vzpostavljanje sodobnega regionalnega železniškega potniškega prometa na vseh železniških progah v regiji (ciljni obseg: enourni takt), ▪ povezovanje vseh oblik JPP v integriran sistem, vzpostavitev multimodalnih vozlišč za trajnostno mobilnost in povečanje kapacitet z nadgradnjo postaj, informacijsko opremo in spremljajočih ukrepov (kolesarnice, parkirišča itd.) na postajah in postajališčih za potnikom prijazne storitve, ▪ spodbujanje razvoja posebnih storitev JPP za potrebe turizma (trajnostni dostop do turističnih destinacij v občutljivih okoljih: Zgornje Posočje, Julijske Alpe itd., storitve za kolesarje, turistične povezave z Italijo in Avstrijo itd.). <p><u>Usmeritve:</u> Večji premik k povečanju javnega prevoza v Goriški regiji je mogoče doseči le z izboljšanjem upravljanja celotnega sistema javnega prevoza. Ta je odvisen tako od nadgradnje infrastrukture ter voznega parka kot od enotnega sistema upravljanja. Usmeritev predlaga usklajevanje voznih redov ter storitev različnih javnih prometnih sredstev po meri uporabnika ter hkrati povezljivost javnega prevoza z drugimi prometnimi načini po načinu »mobilnost kot storitev«.</p> <p>Na nivoju regije je smiselno izdelati makroskopske prometne modele, v katerih se podrobneje definira izvorno-ciljne matrike potovanj, s katerimi se določi potrebe po organizacij linij JPP. Z definiranjem ključnih izvornih oziroma ciljnih točk na nivoju regije (npr. večje stanovanjske soseske, industrijske cone, turistična območja, območja šol, vrtcev, bolnišnic in zdravstvenih ustanov, trgovskih centrov in podobno) se pridobi ključne podatke za organizacijo javnega potniškega prometa oziroma določitev sheme linij.</p> <p>Izdela se strokovne podlage za organizacijo oziroma določitev sheme linij JPP na nivoju regije, z navezavo ključnih točk v prostoru (določenih v okviru prometnega modela). V okviru strokovne podlage se v prostor umesti tudi lokacije postaj in postajališč (BUS, železnica) ter večmodalnih vozlišč (prestopanje med različnim oblikami mobilnosti).</p> <p>Na nivoju Goriške regije je treba izdelati tudi strokovno podlago za integracijo različnih oblik javnega potniškega prometa in zagotavljanje standarda dostopnosti in kakovosti (aktivnosti so sicer predvidene v okviru Družbe za upravljanje javnega potniškega prometa – DUJPP).</p>
Trajnostna mobilnost	<p>V regiji se po posameznih občinah vzpostavljajo pogoji za nove oblike mobilnosti v smislu delitvene ekonomije (angl. carsharing, izposoja koles ...) in novih oblik JPP (prevozi na klic). Načrtuje se tudi infrastrukturo, ki bo omogočila uporabo vozil na alternativna goriva (elektrika, plin). Trenutno se posamezni ukrepi trajnostne mobilnosti (npr. kolesarske povezave) pripravljajo na podlagi strokovne podlage,</p>

	<p>določeni ukrepi pa se izvajajo stihjsko, brez ustreznih podlag. Poleg navedenega so ukrepi medsebojno nepovezani, kar je zagotovo izziv prihajajoče perspektive – priprava skupne platforme.</p> <p>Aktivnosti na področju trajnostne mobilnosti v prihodnje bodo zajemale:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ celostno prometno načrtovanje na regionalni ravni, ▪ pametno upravljanje prometa – vzpostavitev IT-platforme za upravljanje procesov v mestih na podlagi zajema in obdelave realnih podatkov, ▪ razvoj e-mobilnosti z zagotovitvijo podporne infrastrukture (električnih polnilnic), ▪ postavitev polnilnic na stisnjen zemeljski plin, ▪ gradnjo infrastrukture za trajnostno mobilnost na regionalni in lokalni ravni, kar vključuje hojo, kolesarjenje, JPP ter alternativne oblike mobilnosti ter njihovo povezovanje na lokalni, regionalni, medregionalni in čezmejni ravni oz. funkcionalnih urbanih območjih, ▪ vzpostavljanje novih oblik mobilnosti, npr. za prevoze na klic in mikro mobilnosti, ter mobilnosti, kot storitve za vzpostavitev integriranih, celovitih in multimodalnih potovanj, ki so prilagojena posameznikovim potrebam z možnostjo kombiniranja prevoznih sredstev, njihovo rezervacijo in plačevanje z uporabo enotne digitalne platforme, ▪ vzpostavljanje novih enostavnih sistemov oz. širitev obstoječih sistemov za izposoja (koles, skirojev, električnih avtomobilov itd.) na funkcionalnih urbanih območjih, ▪ zagotavljanje povezljivosti in kompatibilnosti (različnih) sistemov mobilnosti, o posodobitev voznega parka javnih zavodov in javnega avtobusnega prevoznika ter prehod na alternativna goriva (izvajanje ukrepov Strategije za alternativna goriva), ▪ izvajanje mehkih ukrepov trajnostne mobilnosti, s ciljem prispevati k spremembi potovalnih navad <p><u>Usmeritve:</u> Izdelava novih oziroma novelacija obstoječih občinskih celostnih prometnih strategij za občine na območju Goriške regije ter novelacija regijske celostne prometne strategije, v sklopu katere se obravnava tudi dostopnost in povezanost Goriške regije z drugimi regijami v Sloveniji in čezmejno v Italiji.</p> <p>Izdelava državne celostne prometne strategije v sklopu katere se obravnava povezljivost Goriške regije s sosednjimi in ostalimi regijami v Sloveniji (usmeritve regije državi pri pripravi državne CPS).</p> <p>Na nivoju regije je treba zagotoviti tudi pogoje za nove oblike mobilnosti v smislu delitvene ekonomije (angl. carsharing, izposoja koles) in novih oblik JPP (prevozi na klic). Načrtovati pa je treba tudi vlaganja v infrastrukturo, ki bodo omogočila uporabo vozil na alternativna goriva (elektrika, plin).</p>
Zračni promet	<p>Na območju regije sta aktivni športni letališči v Ajdovščini (omejitve zaradi burje) in v Bovcu. Obe dopuščata nadaljnji razvoj tako z gospodarskega vidika kot tudi s športno-rekreativnega. V polurni dostopnosti do mesta Nova Gorica je v sosednji Italiji locirano mednarodno letališče Ronke/Ronchi dei Legionari, ki pa je za regijo dostopno le z osebnim avtomobilom oz. na način, da se z vlakom dostopa preko postaje v Gorici oz. naseljih vzdolž proge Videm/Udine–Gorica/Gorizia–Tržič/Monfalcone</p> <p><u>Usmeritve:</u> Strokovne podlage in drugi strateški dokumenti na regionalni ravni, ki sledijo ključnim zastavljenim ciljem letališč Ajdovščina in Bovec (predvsem športno-rekreativni vidik).</p>

Nosilci urejanja prostora

- Vključeni v izdelavo izhodišča in sooblikovanje osnutka v okviru javne razprave ter v postopek CPVO

Splošna javnost, interesne skupine

- Vključeni v sooblikovanje osnutka v okviru javne razprave

3.2 Predlog vsebin in načina njihove obravnave v RPP za Goriško razvojno regijo

Predlagana struktura sledi vsebini in obliki, predlagani v dokumentih »Navodila za vsebino, obliko in način priprave regionalnega prostorskega plana« (UIRS, 2023) in »Vsebina regionalnega prostorskega plana – vzorec dokumenta« (UIRS, 2023). Vsebina in struktura se bo tekom procesa priprave glede na rezultate analiz, sodelovanja z deležniki in morebitne novem usmeritve s strani MNVP ustrezno prilagajala oz. spreminjala.

V procesu priprave bodo podrobneje obravnavani tisti vsebinski sklopi, ki jih je regija skozi pripravo Izhodišč (oz jih bo tekom procesa priprave RPP) prepoznala kot razvojna prioriteta regije.

Posamezne vsebine bodo podrobneje razdelane skozi proces priprave strokovnih podlag (krajinska zasnova, urbanistična zasnova za širše mestno območje).

Okvirna predvidena struktura bo sledeča:

- Uvod
- Cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja regije
- Usmeritve za prostorski razvoj regije
- Zasnova prostorskega razvoja regije
- Spremljanje uspešnosti izvajanja regionalnega prostorskega plana

Prva faza postopka izdelave RPP se nanaša predvsem na Uvodno poglavje, kjer je razdelana vsebina prostorskega plana, predstavljeno območje obravnave, izdelan krajši povzetek Izhodišč za pripravo regionalnega plana regije. Sledi drugi sklop: Cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja regije, kjer v tej fazi le predlagamo vizijo in nekatere usmeritev za prostorski razvoj povzete iz strateških dokumentov občin, izhodišč in RPP. Preostale vsebine bodo obdelane v fazi priprave osnutka RPP.

3.2.1 Uvod

Območje obravnave

Regionalni prostorski plan se pripravi za območje Goriške razvojne regije, katere obseg določa Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-10, ZSRR-2) in obsega 13 občin: Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje, Idrija, Kanal, Kobarid, Miren-Kostanjevica, Nova Gorica, Renče-Vogrsko, Šempeter-Vrtojba, Tolmin in Vipava. Statistična regija šteje 118.361 prebivalcev in se razprostira na 2.325 km², kar predstavlja 11,5 % površine Slovenije. Gre za regijo primerljive velikosti z osrednjeslovensko, vendar s skoraj petkrat manj prebivalcev (50,9 prebivalca na km²) regij v Sloveniji.

Regija ima zelo raznolika območja: Osrednja Goriška, Tolminsko, Idrijsko-Cerkljansko in Ajdovsko-Vipavsko, ki so zaradi geografske lege različno poseljena. Specifična poselitev regije in odseljavanje iz hribovitih predelov prispevajo k redki poselitvi regije. Najgosteje poseljena je Nova Gorica, ki predstavlja regionalno središče in povezuje Slovenijo z Italijo.

Gospodarstvo je v regiji dobro razvito, k državnemu BDP prispeva 5 %, iz med vseh dejavnosti izstopajo industrija, kmetijstvo, turizem in storitvene dejavnosti. Kljub temu pa izziv tega področja predstavlja odseljavanje in opuščanje primarnih dejavnosti, predvsem v hribovitih območjih. Problem je slaba prometna dostopnost, predvsem pomankanje železniške infrastrukture in nezadostne povezanosti z osrednjim prometnim omrežje EU.

Glavna prometna povezava je cesta Razdrto-Vrtojba, ki potrebuje nadgradnjo in s tem ostaja neizkoriščena, zagotavlja osnovno povezljivost z drugimi deli Slovenije.

Goriško regijo uvrščamo med najbolj gozdnate regije v Sloveniji, 67,4 % površja pokriva gozd. Regija je tudi ena iz med naravno bolj ohranjenimi, številna varovana območja, vključno z območji Natura2000 in ekološko pomembnimi območji, prispevajo k biotskemu bogastvu. Varstva pa prinašajo tudi omejitve in onemogočajo potrebno in smiselno razvojno načrtovanje.

Slika 7: Prikaz Goriške regije.

Povzetek izhodišč za pripravo regionalnega prostorskega plana regije

Izhodišča predstavljajo osnovo za pripravo vsebin RPP, ključne vsebine, zlasti prepoznani izzivi in cilji regije se prenesejo v posamezna poglavja pri izdelavi osnutka RPP.

Priprava Regionalnega prostorskega plana (RPP) za Goriško regijo temelji na potrebi po usklajevanju prostorskega razvoja na ravni, ki presega občinske meje, in odgovarja na raznolike demografske, okoljske, infrastrukturne ter gospodarske izzive regije.

Raznolikost območij regije in njihova geografska razgibanost prispevata k različni poseljenosti, zaradi značilnosti poselitve in odseljevanja iz hribovitih delov je Goriška med manj gosto poseljenimi regijami. Regija temelji na policentričnem prostorskem razvoju, regijsko središče predstavlja Nova Gorica, ki skupaj z Gorico v Italiji tvori čezmejno urbano območje z velikim razvojnim potencialom. Pomembna lokalna središča so Tolmin, Idrija in Ajdovščina, ki prispevajo k razvoju turizma, podjetništva in industrije. Širše mestno območje (ŠMO) vključuje Novo Gorico, Šempeter pri Gorici, Vrtojbo in Ajdovščino, kjer je poudarek na prometni dostopnosti, čezmejnem sodelovanju in izboljšanju javne infrastrukture. Za nadaljnji regijski razvoj je potrebno opredeliti vlogo regionalno pomembnih naselij in ustrezno prepoznati vlogo središč, ki prispevajo k policentričnemu razvoju regije.

Regija se sooča z izzivi na področju družbene infrastrukture, ta je pomanjkljiva zlasti v hribovitih in oddaljenih predelih, kjer je dostopnost storitev omejena. Potrebna je decentralizacija javnih funkcij, nadgradnja izobraževalnih in zdravstvenih kapacitet ter boljše prostorsko umeščanje storitev. Gospodarstvo se razvija na območju Nove Gorice in Ajdovščine, kjer je predvidena širitev gospodarskih con in revitalizacija zastarelih območij. Razvoj turizma temelji na naravni in kulturni dediščini, vendar je razvoj panoge omejen zaradi varovanih režimov in podnebnih sprememb. Ena iz med pomembnih panog regije je tudi kmetijstvo, ki je različno razvito,

sooča se z raznimi izzivi, kot so suša, zaraščanje zemljišč in urbanizacija, zato je nujna vzpostavitev namakalnih sistemov in regijskih zadrug za večjo samooskrbo.

Stanovanjska politika se osredotoča na reševanje demografskih izzivov, kot je upad prebivalstva in staranje, za ta namen je potrebno aktivirati obstoječi stavbni fond ter zagotoviti ustrezna stanovanja za mlade, starejše in ranljive skupine. Nova stanovanja je pomembno umeščati v bližino storitev in javne infrastrukture, da se izboljša kakovost bivanja in dostopnost.

Velik potencial v regiji ima razvoj gospodarske javne infrastrukture, saj omogoča razpolaganje z bogatimi vodnimi viri, možnostmi za obnovljive vire energije (voda, sonce, veter, les, vodik) ter obstoječim električnim in plinskimi omrežji. Razvoj je omejen zaradi nezadostne razvitosti in zastarelosti omrežij gospodarske javne infrastrukture, nepopolna kanalizacija, pomanjkanje regijskega centra za odpadke in potreba po usklajenem energetskem konceptu in slaba zaščita vodnih virov. Potrebna je nujna nadgradnja vodovodnih sistemov, izgradnja lokalnih čistilnih naprav, širitev daljinskega ogrevanja, razvoj trajnostne mobilnosti in vključitev regije v projekte, kot je Severnojadranska vodikova dolina, ob hkratnem oživiljanju lesnopredelovalne industrije in vzpostavitvi regijskih centrov za zaščito pred naravnimi nesrečami.

Znotraj regije je mreža prometne infrastrukture neustrezna in slabo razvita, kar se odraža v mobilnost, gospodarskem razvoju in kakovosti bivanja. Šibek je tudi javni potniški promet, kar povečuje odvisnost od osebnih vozil. Glavna prometna os Razdrto-Vrtojba je tranzitno obremenjena, saj nima ustrezne podporne infrastrukture. Železniško omrežje je zastarelo s pomanjkljivimi povezavami znotraj regije. Ključni izzivi vključujejo vzpostavitev regijske prometne strategije, krepitev trajnostne mobilnosti, modernizacijo železnic in izboljšanje čezmejnega povezovanja z Italijo. Potrebna je nadgradnja cestne in železniške infrastrukture, vzpostavitev večmodalnih vozlišč ter krepitev trajnostne mobilnosti, vključno s kolesarskimi povezavami in javnim prometom.

Za dolgoročni prostorski razvoj je ključno čezmejno sodelovanje z Italijo ter povezovanje z drugimi regijami. Sodelovanje predstavlja temelj regijskega razvoja, zlasti na področju Triglavskega narodnega parka, skupnega načrtovanja gospodarskih con in upravljanja naravnih virov ter razvoja trajnostnih prometnih rešitev. Usklajen razvoj čezmejnega urbanega območja in povezovanje obmejnih območij ter medgeneracijsko sodelovanje so ključni za oblikovanje prostorskih ukrepov, ki bodo regiji omogočili uravnotežen, trajnostni in vključujoč razvoj.

Značilnosti in težnje prostorskega razvoja regije

Goriška regija se prostorsko umešča v izrazito raznolik in razgiban geografski prostor, ki se razteza od Alp do Jadrana ter zajema še Posočje, Goriška Brda, Vipavsko dolino in del Krasa. Ponaša se z bogato naravno in kulturno dediščino ter številnimi varovanimi območji, ki prispevajo k biotski pestrosti. Regija si prizadeva k ohranjanju stanja naravne, zgodovinske, tehniške in kulturne dediščine.

Glavne značilnosti prostorskega razvoja izhajajo iz značilne poseljenosti na katero vpliva sam teren, prevladuje razpršena podeželska poselitev z izjemo urbanih središč. Nova Gorica, kot regionalno središče, ima poseben pomen pri koncentraciji in priseljevanju, skupaj z občino Šempeter-Vrtojba in Gorico v Italiji tvori čezmejno urbano območje. V drugih urbanih središčih pojavlja predvsem ruralna poselitev z izrazitim procesom depopulacije, izstopa območje Zgornje vipavske doline, kjer število prebivalcev v zadnjih letih narašča. Pomemben prostorski cilj regije je jasno opredeliti vlogo naselij pomembnih za razvoj regije, s tem bi se osredotočili tudi na omrežje sub regionalnih središč, za namen ohranjanje poselitve v regiji.

Regija je prometno zelo slabo povezana, tako znotraj lastnega območja kot tudi z drugimi regijami. Dobro razvita je povezava Ljubljana – Nova Gorica . Benetke, ki predstavlja osrednjo razvojno os in ima prometno, tranzitno in gospodarsko vlogo pri razvoju regije. Zaradi tranzitnih poti in slabe podporne infrastrukture so ceste preobremenjene, alternativna železniška infrastruktura je zastarela in ne učinkovita. Slabo razvit je tudi sistem javnega potniškega prometa, ki ne zadostuje potrebam prebivalcev in obiskovalcev. RPP predvideva razvoj prometne infrastrukture in spodbujanje dostopa javnega prevoza.

Gospodarstvo temelji na industriji, kmetijstvu in turizmu. Gospodarska rast mora biti vključujoča s poudarkom na zeleni okolju prijazni industriji. Gospodarske cine se nahajajo predvsem na območju Ajdovščine in Nove Gorice. Načrtujejo se nove cone, predvsem na osi Nova Gorica – Postojna, občine pa težijo k širitvi že obstoječih con, predvsem na degradiranih območjih. Turizem temelji na naravni in kulturni dediščini, turistični potencial predstavljajo Julijske Alpe, Kras, Goriška Brda in Vipavska dolina ter reka Soča z aktivnostmi. Turistični potenciali zaradi varstva in omejitev okolja niso povsem izkoriščeni, razvoj turizma pa je zaradi tega omejen. Pomembna

panoga gospodarske rasti je tudi kmetijstvo, ki je med območji regije precej raznoliko. V hribovitih predelih se pojavlja predvsem živinoreja, ki je ekstenzivno usmerjena.

Z vidika okolja predstavlja regija občutljiv in dragocen naravni prostor – naravne danosti, z ekološkimi koridorji in območji varovanja narave tvorijo edinstvene habitate z bogato biotsko pestrostjo. Poleg tega se v regiji nahaja del Triglavskega narodnega parka, ter krajinski parki na območjih Nanosa, Trnovskega gozda in Zgornje Idrije. V regiji so tudi številna vodovarstvena območja z zaščitenimi vodnimi viri, ki oskrbujejo regijo s pitno vodo, vendar še vedno precej teh območij ni ustrezno zaščiteno.

Težnje prostorskega razvoja v regiji so usmerjene v trajnostno uravnoteženje med urbanim razvojem, podeželjem in naravo. Cilj RPP je zagotoviti celovito in usklajeno načrtovanje prostora, ki bo omogočilo trajnostni razvoj, izboljšanje kakovosti življenja prebivalcev ter učinkovito rabo prostora in virov, hkrati pa doseči boljšo povezanost prostorskega planiranja med lokalno in državno ravno ter izboljšati načrtovanje in upravljanje prostora na regionalni ravni.

Razvojne potrebe regije

Goriška regija se sooča z vrsto razvojnih izzivov, ki zahtevajo ciljno usmerjene prostorske, infrastrukturne in institucionalne rešitve. Zaradi odseljavanja iz hribovitih predelov, slabih prometnih povezav in prometne infrastrukture ter opuščanja gospodarstva, je ena od ključnih potreb regije izboljšanje prostorskih pogojev za bivanje, mobilnost in gospodarsko dejavnost.

Omrežje naselij in njihova funkcija v regiji

Krepitev lokalnih središč in njihovih povezav z večjimi središči. S tem nastopi težava pomankanja ustreznih in dostopnih stanovanj, zlasti za mlade družine in starejše prebivalce. Ključno je povečanje števila stanovanj v regijskem središču, ob tem pa razvijati nove zazidljive površine in prenavljati degradirana stanovanjska območja. Pomembno vlogo pri razvoju ima ŠMO z regijskim središčem in stičnimi naselji, ki se navezujejo na urbanizirano območje Gorice v Italiji.

Prometna in infrastrukturna izboljšava

Za regijo in državo je pomembna krepitev razvojno-prometne osi Ljubljana – Nova Gorica/Gorica – Benetke z okrepljeno vlogo Nove Gorice in čezmejnega ŠMO kot regionalnega prometnega vozlišča, ki je ključna za vključitev Slovenije v evropske prometne tokove. Potrebna je nadgradnja cestnega omrežja v urbani aglomeraciji in vzpostavitev železniškega koridorja med Ljubljano in Novo Gorico po Vipavski dolini. Poleg tega so nujne izboljšave cestne in kolesarske infrastrukture ter razvoj trajnostne mobilnosti za boljšo povezljivost znotraj regije in s sosednjimi območji. Ključno je tudi povečanje javnega potniškega prometa in dostopnosti naselij.

Čezmejno sodelovanje/povezovanje območij

Rezultat dosedanjega čezmejnega sodelovanja je vzpostavitev EZTS GO, ki ima ključno vlogo pri gospodarskem, kulturnem, socialnem in prostorskem razvoju čezmejnega prostora. Za okrepitev sodelovanja in usklajenega razvoja v čezmejni ŠMO je potrebna nadgradnja EZTS GO, vključno z vzpostavitvijo čezmejne medresorske delovne skupine ter z aktivno podporo države. To bi omogočilo boljše uveljavljanje primerjalnih prednosti regije in okrepitev državnega omrežja naselij.

Gospodarska infrastruktura in trajnostni turizem

Z učinkovitimi državnimi orodji bi prestrukturirali slabo izkoriščenih proizvodnih območij ter za razvoj in širitev gospodarskih con, zlasti v ŠMO in nosilnih naseljih regije. Krepitev čezmejnega povezovanja tudi z drugimi območji bo povečala konkurenčnost regije, podprla podjetništvo, industrijo, zaposlovanje in zadržala prebivalstvo. Prav tako je ključen razvoj trajnostnega turizma, ki temelji na naravnih in kulturnih danostih regije ter prispeva k njihovi ohranitvi. Potrebna je specializacija in uravnoteženje turistične ponudbe z novimi produkti in storitvami, ki izboljšujejo kakovost življenja lokalnega prebivalstva in varujejo naravne vire.

Zelena infrastruktura in prilagajanje podnebnim spremembam

Povezovanje zelene infrastrukture regije z urbano zeleno infrastrukturo krepí njene okoljske, zdravstvene, družbene in rekreacijske funkcije. Uvedba horizontalnih ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam je ključna pri razvojnih izzivih regije na vseh področjih.

Razvojni izzivi regije

Goriška regija se sooča s kompleksnim sklopom prostorskih, družbenih, okoljskih in gospodarskih izzivov, ki zahtevajo premišljeno načrtovanje in sodelovanje na različnih področjih.

RPP bo naslovil nekatere ključne izzive prostorskega razvoja na regionalni ravni:

- Uskladiti državne in občinske potrebe po prostoru v regiji;
- Določitev območij za katera se izdelata podrobnejša krajinska zasnova;
- Definiranje ŠMO in določitev njegovih funkcij;
- Opredelitev možnosti razvoja gospodarskih dejavnosti ob glavnih prometnicah (omejitve, širitev, posodobitev, režimi, itd.);
- Opredelitev območij za dejavnosti, ki so pomembne za regijo (npr. kmetijstvo, turizem, površine za gospodarski razvoj, energetska infrastruktura);
- Opredelitev prioritet pri usklajevanju razvojnih dejavnosti z varstvenimi pogoji kulturne in naravne dediščine.

Izzivi na področju naselbinske strukture

Naselja v regiji so hierarhično urejena z določenimi funkcijami, vendar bi bilo potrebno ponovno preveriti rang in vlogo posameznih naselij ter jih ustrezno opredeliti. Ključni izziv je krepitev omrežja naselij in izboljšanje povezav med lokalnimi središči in drugimi večjimi urbanimi območji. Pri tem bi se osredotočili na zagotavljanje javnih storitev in stanovanjskih kapacitet. Izziv predstavlja tudi krepitev vloge ŠMO z regijskim središčem, ki poudarja čezmejno povezavo in pomen sodelovanja na področju gospodarstva, kulturnega in socialnega razvoja.

Prometni in infrastrukturni izzivi

Znotraj regijske mobilnosti je slabo razvita, infrastruktura pa je dotrajana. Veliko območij je prometno izoliranih, javni prevoz je redko razporejen, kar povečuje avtomobilsko odvisnost in dostopnostne razlike. Glavni izziv predstavlja nadgradnja cestne infrastrukture z dograditvijo in modernizacijo železniškega omrežja in krepitev javnega potniškega prometa.

Gospodarski in turistični izzivi

Gospodarstvo in turizem sta dve vodilni panogi, ki pripevata h gospodarskemu razvoju regije. Razvoj gospodarstva se gradi na prestrukturiranju obstoječih gospodarskih con in revitalizaciji funkcijsko degradiranih območij. Turizem se razvija v smeri trajnostnega turizma, ki ohranja naravne vire in kulturno dediščino. Pri razvoju gospodarskih panog in regije je ključno povezovanje zelene infrastrukture s hkratnim prilagajanjem na podnebne spremembe.

3.2.2 Cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja regije

Prostorski razvoj razvojne regije in določitev bistvenih razvojnih priložnosti in usmeritev za razvojne in prostorske dokumente.

Cilji prostorskega razvoja regije

Skladno z ZUreP-3 in načeli trajnostnega prostorskega razvoja, predstavljajo cilji skupno osnovo za pripravo **Regionalnega prostorskega plana (RPP)**, ki prvič sistematično povezuje prostorske potrebe regije kot celote.

Regija za ljudi

- Kakovosten družbeni razvoj z razvojem in nadgradnjo storitev družbenih dejavnosti ter zagotavljanjem enake dostopnosti za vse prebivalce, tudi na oddaljenih območjih.
- Zagotavljanje ustreznih stanovanjskih pogojev za privabljanje mladih.
- Zmanjšanje neenakosti, povečanje socialne vključenosti ter medgeneracijsko sodelovanje.
- Prilagoditev izobraževalnih programov potrebam gospodarstva.
- Krepitev zdravja med vsemi generacijami ter ohranjanje visoke stopnje varnosti prebivalcev in obiskovalcev.

Bolj pametna regija

- Spodbujanje gospodarske rasti in višje dodane vrednosti s prehodom v nizkoogljično krožno gospodarstvo.

Pregled izhodiščnih gradiv in zasnova vsebine RPP

- Krepitev podjetniško-inovacijskega ekosistema, razvoj visokotehnoloških podjetij in izboljšanje konkurenčnosti poslovnega okolja.
- Digitalna preobrazba z uvajanjem novih poslovnih modelov.

Bolj zelena regija

- Spodbujanje trajnostnega upravljanja naravnih virov in prilagajanje podnebnim spremembam.
- Ohranjanje biotske raznovrstnosti in krepitev samooskrbe.
- Spodbujanje uporabe sodobnih tehnoloških rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam.

Bolj povezana regija

- Izboljšanje digitalne tehnologije in komunikacijske infrastrukture.
- Razvoj trajnostnega, varnega in intermodalnega prometnega omrežja.
- Spodbujanje trajnostne mobilnosti znotraj regije in povezanost z mednarodnim prostorom

Učinkovito upravljanje razvoja regije

- Izvajanje teritorialnih pristopov.
- Priprava regionalnega prostorskega plana.